

ความสัมพันธ์ระหว่างกรอบแนวคิดแบบใช้เหตุผลกับความเชื่อ
อำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทย

ปริญญานิพนธ์

ของ

ทัศนา ทองภักดี

21 เม.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

h. 10210

177513

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันนี้สัปดาห์และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปัญหานี้
 ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต
 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

✓ ร.ม.ต. ๑๐๖

ประธาน

✓ ร.ม.ต. ๑๐๖ ประธาน

ร.ม.ต. ๑๐๖

กรรมการ

กรรมการ

ร.ม.ต. ๑๐๖

กรรมการ

กรรมการ

๔๐๐๐๐๐ กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากการช่วยเหลือ แนะนำ แก้อุปสรรคพร่องจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ทองเกษม พันธมนวิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประสงค์ เค้าฉิม
อาจารย์ ลักขวิทย์ เกษมเนตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นวลละออ สุภาผล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สวณา พรพัฒน์กุล ดร.นพวรรณ โชติบัณฑิต อาจารย์ นกเล็ก สุขถิ่นไทย
อาจารย์ อัมเม็ญ สกนณี อาจารย์ สุภาพร ลอยก อาจารย์ วิลาศลักษณ์ สีกลวัณ
อาจารย์ อรพินทร ชูชม และอาจารย์สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุกท่าน ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ ตลอดจนนักเรียนในชุมชนตัวอย่างที่ได้ให้
ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้อำนวยการสถาบันวิจัย พฤติกรรมศาสตร์
(ดร.เพ็ญแข ประจวบจิณิก) อาจารย์มณฑิลา สุวรรณณี อาจารย์ วณิกา จิตประไพ
อาจารย์ เฉลิมศรี เติมสายทอง อาจารย์ วณี อมสิน อาจารย์ ศันสนีย์ คำแก้ว
อาจารย์ ประทุมมาศ ทวีชัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจาก อาจารย์ ลักขวิทย์ เกษมเนตร
ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต ที่สละเวลาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่อง
คอมพิวเตอร์ และคุณวิจิตร อักษรฐ ที่ช่วยเหลือในการพิมพ์โรเนียว ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่ง

ท้ายที่สุดขอขอบพระลึกถึงพระคุณ เตี่ย แม่ คุณอา คุณอสุลย์ ทองภักดิ์ น้อง ๆ และ
เพื่อน ๆ เอกจิตวิทยาพัฒนาการ เจาณาที่ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ทุกท่าน ตลอดจน
บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย

ทัศนา ทองภักดิ์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	คำนำ	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออ่านจายในตน	9
	ทฤษฎีการเกิดความเชื่ออ่านจายในตน	11
	การอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่ออ่านจายในตน	12
	ลักษณะที่เกี่ยวกับความเกี่ยวข้องระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับ ความเชื่ออ่านจายในตน	17
	ลักษณะและโครงสร้างของครอบครัวซึ่งเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและ ความเชื่ออ่านจายในตน	21
	สภาพแวดล้อมกับความเชื่ออ่านจายในตน	26
	สมมติฐานในการวิจัย	31
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	33
	ประชากร	33
	กลุ่มตัวอย่าง	33

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
4 ผลการศึกษาค้นคว้า	49
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ตอนที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา	50
ตอนที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแม่ใช้ เหตุผลกับลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยใน กรุงเทพมหานคร	53
ตอนที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแม่ ใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยใน กรุงเทพมหานครที่มีการคิดแบบเอกนิยม เพศ และลักษณะทาง ครอบครัวต่างกัน	53
ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความเชื่ออำนาจภายในตนระหว่างเด็กวัยรุ่นที่ ถูกอบรมเลี้ยงดูแม่ใช้เหตุผลมากและน้อย	53
ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทย ในกรุงเทพมหานครที่มีการคิดแบบเอกนิยม เพศ และภูมิหลังทาง ครอบครัวต่างกัน	54

5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
บทย่อ	71
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	71
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
การวิเคราะห์ข้อมูล	72
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
อภิปรายผล	77
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	99

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	สาเหตุและผลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในสภาพแร้นแค้น	28
2	รายละเอียดกลุ่มตัวอย่าง	34
3	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน	41
4	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะ	51
5	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา	52
6	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของวัยรุ่น จำแนกตามปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อย	54
7	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามเพศ	54
8	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามการคิดแบบเอกนัย	55
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็ก วัยรุ่นจำแนกตามระดับเศรษฐกิจของบิดามารดา	55
10	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่น ซึ่งบิดา มารดามีระดับเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ เป็นรายคู่	56
11	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็ก วัยรุ่น จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	57
12	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นซึ่งบิดา มีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ เป็นรายคู่	58
13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	59

14	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนเองของเด็กวัยรุ่น ซึ่งมารดามีระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ เป็นรายคู่	60
15	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนเองของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามอาชีพของบิดา	60
16	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนเองของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามอาชีพของมารดา	61
17	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนเองของเด็กวัยรุ่น ซึ่งจำแนกตามลักษณะของครอบครัว	61
18	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผล ของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามเพศ	62
19	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผล ของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามการคิดแบบเอกนัย	62
20	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้ เหตุผลของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามระดับเศรษฐกิจของบิดามารดา	63
21	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผลของเด็ก วัยรุ่น จำแนกตามระดับเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ ของบิดามารดา เป็นรายคู่	64
22	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้ เหตุผลของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	65
23	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผลของเด็ก วัยรุ่น ซึ่งบิดามีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ เป็นรายคู่ ...	66

24	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้ เหตุผลของเด็กวัย 6-11 ปี จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	67
25	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของ เด็กวัย 6-11 ปีที่มีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ เป็นรายคู่ ..	68
26	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ของเด็กวัย 6-11 ปี จำแนกตามอาชีพของบิดา	69
27	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ของเด็กวัย 6-11 ปี จำแนกตามอาชีพของมารดา	69
28	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ของเด็กวัย 6-11 ปี จำแนกตามลักษณะของครอบครัว	70

คำนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เราเห็นความจำเป็นในการเร่งรัดพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมเพื่อความอยู่รอดของชาติ โดยมุ่งเน้นในการเพิ่มคุณภาพของชีวิตให้แก่ประชาชน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมไทยให้ดีขึ้น แต่การพัฒนาประเทศจะดำเนินไปได้ด้วยปริมาณและคุณภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นกับลักษณะของพลเมืองส่วนใหญ่ในประเทศนั้นเป็นสำคัญ กล่าวคือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง จิตสำนึกธรรม และอื่น ๆ นั้น จะดำเนินไปได้ก็เพียงโดยขึ้นอยู่กับคุณลักษณะต่าง ๆ ของประชาชนในประเทศนั้นเป็นอันดับแรก ฉะนั้นการพัฒนาบุคคลจึงเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะเมื่อคนในประเทศชาติได้รับการพัฒนาที่ดีแล้ว ย่อมส่งผลให้สังคมโดยรวมดี และสังคมที่ดีก็ย่อมเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศให้เป็นลำดับต่อมา ในการพัฒนาบุคคลนั้น ควรพัฒนาให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนาให้มาก และลดหรือกำจัดพฤติกรรมที่ไม่น่าปรารถนา จากการประมวลผลการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ดวงเคียน พันธุนาวิน (ดวงเคียน พันธุนาวิน 2523 : 40 - 41) สรุปว่า พฤติกรรมที่น่าปรารถนาจะมีมากในบุคคลที่มีลักษณะทางจิตดังต่อไปนี้ (1) มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง (2) มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเชื่ออำนาจภายนอกตน (3) มีความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูง (4) มีลักษณะมุ่งอนาคตมากกว่ามุ่งปัจจุบัน (5) มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมที่สังคมปรารถนา และมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมที่สังคมรังเกียจ (6) มีสติปัญญาดี (7) มีสุขภาพจิตดี

จะเห็นได้ว่าจิตลักษณะอันหนึ่งในเจ็ดลักษณะดังกล่าวข้างต้นก็คือ ความเชื่ออำนาจภายในตน ความเชื่ออำนาจภายในตนเป็นจิตลักษณะที่มีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอื่น ๆ อีกมาก ดังเช่น การศึกษาของ รอตเตอร์ (Rotter, 1966 : 25) พบว่า ผู้ที่เชื่ออำนาจภายในตน

จะมีความกระตือรือร้นต่อความเป็นไปของสภาพแวดล้อม ที่จะมีประโยชน์ต่อพฤติกรรมในอนาคตของเขา จะพยายามปรับปรุงสภาพการต่าง ๆ ให้ดีขึ้นตามลำดับขั้น ให้คุณค่าของทักษะหรือผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากความพยายามเป็นสำคัญ รวมทั้งไม่ยอมให้ใครมาชักจูงโดยไม่มีเหตุผล และจากการศึกษาของ สตรีกแลนด์ (Strickland, 1977 : 235 - 243) พบว่า ผู้ที่มีความเชื่ออ่านาจากภายในตนมักจะเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ มีความเชื่อในความสามารถของตนเอง พึ่งพาตนเองมากกว่าพึ่งผู้อื่น นอกจากนี้ยังใช้เวลาในการคิดไตร่ตรองเกี่ยวกับงานที่ท้าทายกว่า และให้ความสำคัญต่อความสำเร็จและรู้จักศึกษาหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานโดยไม่ต้องอาศัยคนอื่น ๆ ส่วนผู้ที่มีความเชื่ออ่านาจากภายนอกตน จะมีลักษณะตรงกันข้าม ถ้าพิจารณาคำสนทนาของพวกเขาก็พบว่าพวกที่เชื่ออ่านาจากภายในตนมีการรักษาสุขภาพอนามัยและป้องกันโรคมมากกว่าพวกที่เชื่ออ่านาจากภายนอกตน และในคำสนทนาพฤติกรรมระหว่างบุคคลก็พบว่าพวกที่เชื่ออ่านาจากภายในตน เป็นที่ชื่นชอบในหมู่เพื่อน ๆ มากกว่าพวกที่เชื่ออ่านาจากภายนอกตน นอกจากนี้พวกที่เชื่ออ่านาจากภายในตนยังเชื่อตามการชักจูงที่มีเหตุผล ส่วนพวกที่เชื่ออ่านาจากภายนอกตนนั้นมักต้องใช้อ่านาบังคับ

สำหรับการวิจัยในเมืองไทยก็ได้ผลที่สอดคล้องกัน กล่าวคือ จากการศึกษารวบรวม จันทรวีระกุล (พจน จันทรวีระกุล 2515 : 77 - 81) พบว่าในกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ที่มีความเชื่ออ่านาจากภายในตนสูง จะมีความอยากรู้อยากเห็นมากกว่าพวกที่มีความเชื่ออ่านาจากภายในตนต่ำ นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออ่านาจากภายในตนและความสามารถในการอ่านของกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และประถมศึกษาปีที่ 7 ด้วย และจากการศึกษาของ รัตนา ประเสริฐสม (รัตนา ประเสริฐสม 2526 : 84 - 86) พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้ที่เชื่ออ่านาจากภายในตนสูงมีความรู้เรื่องสุขภาพอนามัยมากกว่าพวกที่เชื่ออ่านาจากภายในตนต่ำ

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด จึงสรุปได้ว่าความเชื่ออ่านาจากภายในตนเป็นจิตลักษณะที่มีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและต่อส่วนรวมด้วย ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงคุณค่าเนื้องาน ลักษณะความเชื่ออ่านาจากภายในตนของเยาวชนไทย โดยการศึกษาถึงการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับ และลักษณะของครอบครัวของเด็ก เพื่อให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ทางบ้าน ซึ่งอาจมีผลที่

ส่งเสริมหรือชักชวนอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีต่อลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็ก นอกจากนั้นจะไ้ศึกษาลักษณะของเด็กที่จะเชื่อหรือชักชวนต่อการปลูกฝังลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนในเด็กด้วย ประโยชน์ในการศึกษาความเชื่ออำนาจภายในตนครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ บิคา มารดา ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนของชาตินำไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานครที่มีการคิดแบบเอกนิยม เพศ และลักษณะทางครอบครัวต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่ออำนาจภายในตนระหว่างเด็กวัยรุ่นที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อย
4. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานครที่มีการคิดแบบเอกนิยม เพศ และภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน
5. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่นไทยที่มีการคิดแบบเอกนิยม เพศ และภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการวิจัยนี้จะช่วยให้เข้าใจบทบาทของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของบิดามารดาที่มีผลต่อความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทย เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเชื่ออำนาจภายในตนต่อไป

2. ผลการวิจัยนี้จะทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับลักษณะและภูมิหลังทางครอบครัวของเด็กวัยรุ่นไทย ซึ่งจะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้ช่วยกันแก้ไขและหาทางส่งเสริมความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยให้มากยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนของเยาวชนไทยต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2527 มีจำนวนทั้งสิ้น 740 คน จากโรงเรียนสหศึกษา 8 โรงเรียน 16 ห้องเรียน
2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 2.1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
 - 2.1.2 ลักษณะของเด็ก ได้แก่
 - 2.1.2.1 เพศ
 - 2.1.2.2 การเกิดแบบเอกันย
 - 2.1.3 ระดับเศรษฐกิจของบิดามารดา แบ่งเป็นสามระดับได้แก่
 - 2.1.3.1 ระดับสูง
 - 2.1.3.2 ระดับปานกลาง
 - 2.1.3.3 ระดับต่ำ
 - 2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา แบ่งเป็นสามระดับได้แก่
 - 2.1.4.1 ระดับสูง
 - 2.1.4.2 ระดับปานกลาง
 - 2.1.4.3 ระดับต่ำ

2.1.5 สถานภาพทางสังคมในการศึกษาวิจัยครั้งนี้หมายถึง อาชีพของ
บิดามารดา แบ่งออกเป็นสองระดับได้แก่

2.1.5.1 อาชีพระดับสูง

2.1.5.2 อาชีพระดับต่ำ

2.1.6 ลักษณะของครอบครัวแบ่งออกเป็นสองชนิด ได้แก่

2.1.6.1 ครอบครัวเดี่ยว

2.1.6.2 ครอบครัวขยาย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความเชื่ออ่านาภภายในตน

2.2.2 การยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

การยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การรายงานของวัยรุ่นผู้ตอบเกี่ยวกับปริมาณ
การใช้เหตุผลว่ามีความสามารถของตนโดยอธิบายเกณฑ์ประกอบการสนับสนุนและห้ามปรามตนในกิจกรรม
ต่าง ๆ ตลอดจนมีความสม่ำเสมอและเหมาะสมในการให้รางวัลและลงโทษตน วัดได้โดยใช้
แบบวัดของ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527) จำนวน 10 ข้อ มีมาตราส่วน
ประเมินค่า 6 หน่วย ประกอบแต่ละข้อ พิสัยของคะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคนอยู่ระหว่าง 10 ถึง
60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวม (40.36 คะแนน) เป็นผู้ที่ถูกยอมรับเลี้ยงดู
แบบใช้เหตุผลมาก ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวม (40.36 คะแนน) เป็นผู้ที่ถูกยอมรับ
เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

ความเชื่ออ่านาภภายในตน หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพประเภทหนึ่งของบุคคลที่มีความ
เชื่ออ่านาภภายในตน หมายถึง บุคคลที่เชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่าง ๆ ที่ตนประสบ
เกิดจากการกระทำของตนเอง และตนสามารถทำนายและควบคุมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการได้มาก
สามารถวัดลักษณะความเชื่อลักษณะนี้จากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของ ลีเวนสัน และ มิลเลอร์
(Levenson & Miller, 1976) จำนวน 42 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย

พิสัยของคะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคนอยู่ระหว่าง 42 ถึง 252 คะแนน คะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคนแสดงถึงลักษณะความเชื่ออำนาจของนักเรียนคนนั้น ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ย (174.54) เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในสูง ผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (174.54) เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในต่ำ

วิทยุไทย หมายถึง นักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2527 เป็นโรงเรียนสหศึกษาเฉพาะในกรุงเทพมหานครเท่านั้น

การคิดแบบเอกนัย (Convergent thinking) หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบสิ่งเร้าหรือโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าที่เป็นภาพ (Figural) สัญลักษณ์ (Symbol) และภาษา (Semantio) ที่กำหนดให้เพื่อเห็นจำแนก (Differentiate) หาสิ่งที่ถูกต้องที่สุดตามความเป็นจริงเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปเพียงสิ่งเดียว วัฏโคโดยใช้เครื่องมือการคิดแบบเอกนัยของ เกรียงศักดิ์ พราวศรี (เกรียงศักดิ์ พราวศรี 2517) จำนวน 50 ข้อ สำหรับผู้ที่ตอบข้อใดถูก จะได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มรวม (33.60 คะแนน) จัดว่าเป็นผู้ที่มีการคิดแบบเอกนัยสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (33.60 คะแนน) เป็นผู้ที่มีความคิดแบบเอกนัยต่ำ

ภูมิหลังทางครอบครัว ประกอบด้วย

ระดับเศรษฐกิจของบิดามารดา หมายถึง ปริมาณการมีกินมีใช้ของครอบครัวหนึ่ง ๆ ซึ่งวัดจากค่าตอบแทนเกี่ยวกับรายได้รวมที่ครอบครัวนั้นได้รับในแต่ละเดือน ประกอบกับจำนวนคนในครอบครัวที่ใช้จ่ายจากรายได้นี้ แบ่งออกเป็นสามระดับ คือ

ระดับสูง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 3,000 - 8,001 บาทขึ้นไป และมีคนในครอบครัวไม่เกิน 3 คน

ระดับปานกลาง หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 3,000 - 8,001 บาทขึ้นไป และมีคนในครอบครัว 4 - 7 คน

ระดับต่ำ หมายถึง ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 3,000 - 8,001 บาท และมีคนในครอบครัวตั้งแต่ 8 คนขึ้นไป

24/10

ระดับการศึกษาของบิดามารดา หมายถึง ปริมาณการศึกษาที่ผู้ปกครองของผู้ตอบได้รับโดยให้ผู้ตอบบอกระดับการศึกษาของบิดามารดา ซึ่งแบ่งออกเป็นสามระดับดังนี้

- ระดับสูง หมายถึง บิดามารดาที่เรียนจบชั้นอุดมศึกษา
- ระดับปานกลาง หมายถึง บิดามารดาที่เรียนจบชั้นมัธยมศึกษา
- ระดับต่ำ หมายถึง บิดามารดาที่เรียนจบต่ำกว่าชั้นประถมศึกษา

สถานภาพทางสังคม ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ หมายถึง อาชีพของบิดามารดา ซึ่งในที่นี้ แบ่งออกเป็นหกชนิดได้แก่

1. รับจ้างหรือใช้แรงงาน เช่น ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ คนรับใช้ ยาม คนเสิร์ฟอาหาร ภารโรง คนทำความสะอาด บุหรี่ไปรษณีย์ คนขับรถ กระเป๋ารถเมล์ คนขายของในบ้าน หาบเร่ คนรับจ้าง ทำงานรายวัน บุหรี่พยาบาล
2. เป็นช่างฝีมือ เช่น ช่างปั้น ช่างศิลป์ นักแสดง นักดนตรี ช่างตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างตัดรองเท้า ช่างทาสี ช่างไม้ ช่างปูน ช่างพืด ช่างทำเฟอร์นิเจอร์ ช่างเรียง ช่างพิมพ์ ช่างคัลคม ช่างถ่ายภาพ ช่างเสริมสวย
3. เป็นพนักงานในหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ เช่น พนักงานธุรการ พนักงานพิมพ์ดีด เจ้าหน้าที่การเงิน พนักงานขายของ พนักงานประจำเครื่องบิน พนักงานเดินรถ พนักงานโทรเลข โทรศัพท์ นักบัญชี
4. เป็นเจ้าของร้านค้าหรือกิจการอื่น ๆ เช่น เป็นพ่อค้าส่ง เจ้าของร้านค้าย่อยต่าง ๆ นายหน้า หรือตัวแทนจำหน่าย เจ้าของที่ดินให้เช่า เจ้าของบ้านเช่า เจ้าของสวนหรือของนา หรือเจ้าของไร่ (ที่มีจำนวนมากหรือผู้อื่นเช่า)
5. เป็นข้าราชการหรือผู้บริหารระดับสูง เช่น ครู อาจารย์ ข้าราชการทหาร ตำรวจ วิศวกร สถาปนิก แพทย์ เภสัชกร นักบิน ผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการ นักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ เจ้าของภัตตาคาร นายควม
6. อาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ไม่มีงานทำหรือถึงแก่กรรม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานแบ่งอาชีพของบิดามารดาเป็นสองระดับคือ อาชีพระดับสูง ได้แก่ ผู้มีอาชีพรับราชการหรือผู้บริหารระดับสูง รวมทั้งเป็นเจ้าของร้านค้าหรือกิจการอื่น ๆ ส่วนอาชีพระดับต่ำ ได้แก่ ผู้มีอาชีพรับจ้างหรือใช้แรงงาน เป็นช่างฝีมือ รวมทั้งเป็นพนักงานในหน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ

ลักษณะของครอบครัว หมายถึง การแบ่งประเภทของครอบครัวตามโครงสร้างแบ่งเป็นสองประเภท ประเภทแรกคือ ครอบครัวเดี่ยว (Nuclear Family) ซึ่งประกอบด้วยบิดามารดาและบุตรเท่านั้น ส่วนประเภทที่สอง คือ ครอบครัวขยาย (Extended Family) ประกอบด้วยครอบครัวเดี่ยวร่วมกับญาติพี่น้องและคนอื่น ๆ ได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา เป็นต้น อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน หรือบริเวณเดียวกัน

ปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง ความมากน้อยของบิดามารดาที่ใช้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดูลูกในลักษณะและสถานการณ์ต่าง ๆ กัน ในที่นี้ใช้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของ กวงเก๋อ น พันซุนนาวิน (กวงเก๋อ น พันซุนนาวิน 2527) จำนวน 10 ข้อ มีมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย พิสัยของคะแนนรวมของผู้ตอบอยู่ระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม (40.86 คะแนน) เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก ผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวม (40.86 คะแนน) เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

บทที่ 2

เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้แยกออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่ออำนาจภายในตน

1.1 ความหมาย

สตรีกแลนค์ (Stricklan. 1977 : 221) ให้ความหมายว่า คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึงคนที่มีความเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตน ไม่ว่าจะเป็นในคำที่ดีหรือคำร้ายก็ตาม ส่วนคนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึงคนที่มีความเชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับนั้นไม่ได้ขึ้นกับการกระทำของตน แต่ขึ้นอยู่กับสาเหตุต่าง ๆ จากภายนอก เช่น โชคชะตา ความบังเอิญ คนอื่น ๆ หรือลักษณะที่ไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ภายในตัวบุคคล ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนซึ่ง สตรีกแลนค์ ให้ไว้ก็กล่าวข้างต้นสอดคล้องกับของ รอตเตอร์ (Rotter. 1966 : 1) ซึ่งกล่าวว่าคนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะรับรู้ในลักษณะของผลอันเนื่องมาจากการกระทำของตนโดยตรงหรือจากความสามารถในตัวของเขา ส่วนคนที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน จะรับรู้ในลักษณะของโชคชะตาเคราะห์กรรม ความบังเอิญ มีอิทธิพลของผู้อื่นบังคับทำให้เป็นไป หรือเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดฝันด้วยอำนาจใด ๆ ที่อยู่รอบ ๆ ตัวเขา

เลฟคอร์ท (Lefcourt. 1966 : 206 - 207) ได้ให้ความหมายว่าคนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึง คนที่รับรู้สาเหตุการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเหตุการณ์ทางบวกและทางลบ เป็นผลที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ตนสามารถควบคุมเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ ส่วนคนที่มี

ความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึงคนที่รับรู้ว่าการทั้งทางบวกและทางลบไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของตนเองในสภาพการณ์ต่าง ๆ เหตุการณ์จึงกล่าวตนเองไม่สามารถควบคุมได้

พจน์ จันทรวีระกุล (พจน์ จันทรวีระกุล 2515 : 6) กล่าวว่า ทักษะคติแบบเชื่ออำนาจภายนอกคือความคิดที่เชื่อว่าความสำเร็จ ความล้มเหลว ความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตน ขึ้นอยู่กับโชคกลาง ความบังเอิญ หรือขึ้นอยู่กับอำนาจของคนอื่น ส่วนทักษะคติแบบเชื่ออำนาจภายในตน เป็นความคิดที่เชื่อว่า ความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตนเป็นผลมาจากความสามารถ ทักษะ หรือการกระทำของตนเอง

บำรุง บุญยงค์ (บำรุง บุญยงค์ 2515 : 8 - 9) กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึงความเชื่อ ทักษะคติ หรือค่านิยมของคนที่ได้รับรู้ถึง สิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ แรงเสริมหรือการให้รางวัล (Reinforcement) เกิดจากสิ่งที่มีอำนาจเหนือตนเอง ตนไม่สามารถควบคุมหรือคาดคะเนได้ ส่วนความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึง ความเชื่อ ทักษะคติ หรือค่านิยมของคนที่ได้รับรู้ถึง สิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ แรงเสริมหรือการให้รางวัลเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง

มนตรี อนันต์รักษ์ (มนตรี อนันต์รักษ์ 2517 : 5) ได้ให้คำจำกัดความว่า ทักษะคติแบบควบคุมภายในตน (ความเชื่ออำนาจภายในตน) คือ ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของคนที่ว่า ความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตนนั้นเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง ในทางตรงข้าม ทักษะคติแบบควบคุมจากภายนอกตน (ความเชื่ออำนาจภายนอกตน) คือ ความรู้สึกหรือความคิดเห็นของบุคคลที่ว่าการสำเร็จ ความล้มเหลว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตนนั้นเป็นผลมาจากผู้อื่นไม่ใช่ตนเป็นผู้กระทำ เช่น โชคกลาง ความบังเอิญ

อรรถกรม สุธีธรรมรักษ์ (อรรถกรม สุธีธรรมรักษ์ 2517:33)อธิบายว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึง ความเชื่อที่ว่า ความสำเร็จ ความล้มเหลว หรือความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตนเป็นผลมาจากการกระทำ ทักษะหรือความสามารถของตนเอง ส่วนความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึงความเชื่อที่ว่าความสำเร็จ ความล้มเหลวหรือความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดกับตน ขึ้นอยู่กับโชคกลาง ความบังเอิญ หรือขึ้นอยู่กับอำนาจของผู้อื่น

จากเอกสารที่กล่าวมาทั้งหมดอาจสรุปความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนได้ว่า คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึงความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม หรือการรับรู้ ว่า ผลของการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เกิดจากการกระทำหรือความสามารถของตนเอง เป็นสิ่งที่ตนเองสามารถควบคุมได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับความเชื่ออำนาจภายนอกตน หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม หรือการรับรู้ ว่า ผลของการกระทำหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ตนไม่สามารถควบคุมได้

1.2 ทฤษฎีการเกิดความเชื่ออำนาจภายในตน

จากความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนที่กล่าวมาแล้วนั้น รอทเตอร์ (Rotter, 1966 : 2 - 25) เป็นบุคคลแรกที่สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกตนตามแนวคิดของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ซึ่งอธิบายว่า ผลตอบแทนอันหนึ่งที่ได้มาจากพฤติกรรมของบุคคล ย่อมก่อให้เกิดความคาดหวังที่จะได้รับผลตอบแทนเช่นเดียวกันจากพฤติกรรมอันใหม่ ความคาดหวังเช่นนี้ก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมหรือเหตุการณ์เฉพาะอันใดอันหนึ่งก่อนแล้วขยายไปครอบคลุมพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่น ๆ จนกลายเป็นทศนคติ หรือบุคลิกภาพที่สำคัญในตัวบุคคล นอกจากนั้นผลตอบแทนที่ได้รับแต่ละครั้งยังอาจทำให้ความคาดหวังต่อไปสูงขึ้นหรือต่ำลงได้อีกด้วย

นอกจากนี้ โซโลมอน และ โอเบอร์ลันเดอร์ (Solomon and Oberlander, 1974 : 1119 citing de Charms, 1968 : 269) ได้ทำการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน - ภายนอกตนเหมือนกันแต่อาศัยแนวคิดตามหลักความจริงเบื้องต้นในทฤษฎีแรงจูงใจทั่วไป ซึ่งระบุว่าแรงจูงใจอันดับแรกของมนุษย์เราก็คือ ความพยายามที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมจึงเป็นจิตลักษณะที่สำคัญของคนเราโดยทั่วไป "การควบคุม" นี้จะมีอยู่สองลักษณะตามที่ โซโลมอน และ โอเบอร์ลันเดอร์ (Solomon and Oberlander, 1974 : 123) ได้จำแนกไว้ลักษณะแรกคือ การควบคุมพฤติกรรมของตนเอง การที่คนเลือกกระทำพฤติกรรมตามที่ตนคิดหรือต้องการ เรียกว่า ความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) แต่การกระทำพฤติกรรมตามที่คนอื่นชักจูงหรือบังคับจะเรียกว่า การคล้อยตาม (Conformity) ส่วนลักษณะที่สองคือ การควบคุมผลได้หรือผลการกระทำ (Outcomes) โดย

พิจารณาว่า ผลดังกล่าวนี้เกิดจากทักษะ ความสามารถ และความพยายามของตนเอง หรือ เป็นเพราะอำนาจของโชคลาง โอกาส และการกระทำของคนอื่น ถ้าเป็นเพราะทักษะหรือ ความพยายามของตนเองก็เรียกว่า ความเชื่ออำนาจภายในตน แต่ถ้าเชื่อว่าเกิดจากโชคลาง หรือบุคคลอื่น จะเรียกว่าความเชื่ออำนาจภายนอกตน อย่างไรก็ตามการควบคุมพฤติกรรมและการ ควบคุมผลได้ อาจจะปะปนกันอยู่มากในหลายสถานการณ์

ตามแนวคิดของทฤษฎีทั้งสองที่กล่าวมาแล้วนั้น โคอีอธิบายแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน ตาม ความคาดหวังโดยทั่วไปกับความคาดหวังเฉพาะของบุคคลอื่นเนื่องมาจากผลตอบแทนในอดีต จะทำ ให้เกิดความเชื่อโชคลางหรือเชื่อในความชำนาญ และความสามารถของตน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะ ตัว ซึ่งอาจสรุปได้ว่า ถ้าบุคคลใดเชื่อว่าผลการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดเนื่องมาจากเคราะห์ กรรม โชคลาง และบุคคลอื่นที่มีอำนาจมากกว่าตนไม่สามารถควบคุมได้ บุคคลนั้นก็จะมีความเชื่อ อำนาจภายนอกตน ส่วนบุคคลที่เชื่อว่าผลของการกระทำที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่เกิดจากทักษะความ ชำนาญหรือความสามารถของตน ตนสามารถควบคุมได้ บุคคลนั้นก็จะมีความเชื่ออำนาจภายในตน

โซโลมอน และ โอเบอร์ลันเดอร์ (Solomon and Oberlander, 1974 : 123) กล่าวว่า การวิจัยส่วนมากมุ่งไปที่การควบคุมผลได้ คือ ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของบุคคลว่า พฤติกรรมที่เขากระทำลงไป จะก่อให้เกิดผลตอบแทนตามที่ต้องการหรือไม่ รวมทั้งศึกษาเกี่ยวกับ คุณค่าหรือความสำคัญของผลตอบแทนที่มีต่อบุคคลนั้นด้วย ถ้าบุคคลใดเห็นว่าผลที่ได้กับนั้นมิได้เกิดจาก การกระทำของเขา หรือมองเห็นความไม่สอดคล้องกันระหว่างผลตอบแทนกับความพยายามของตน แล้ว บุคคลนั้นจะรับรู้สถานการณ์ดังกล่าวว่าเกิดจากอำนาจภายนอก ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลใด เชื่อว่าการกระทำของเขาเป็นสิ่งที่ทำให้เขาได้รับหรือไม่ได้รับผลตอบแทนตามที่ต้องการ บุคคลนั้น ก็จะรับรู้สถานการณ์ดังกล่าวว่าเกิดจากอำนาจของตนเอง

1.3 การอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่ออำนาจภายในตน

การอบรมเลี้ยงดูคือ การที่ผู้เลี้ยงดูกับเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกัน อันเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดู สามารถให้รางวัล หรือลงโทษการกระทำต่าง ๆ ของเด็กได้ นอกจากนี้เด็กยังมีโอกาสเฝ้าสังเกต ลักษณะและการกระทำต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดูด้วย ทำให้เด็กได้เลียนแบบผู้เลี้ยงดูอีกด้วย ส่วนการที่

ผู้เลี้ยงดูจะส่งเสริมหรือชักชวนลักษณะหรือพฤติกรรมใด ๆ ของเด็ก ย่อมขึ้นอยู่กับความนิยมของสังคม หรือของกลุ่มที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ นอกจากนี้ลักษณะต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดูยังเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกับลักษณะของคนอื่น ๆ ในสังคมนั้นด้วย ฉะนั้นจึงเข้าใจได้ว่าจากวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กนี้ ผู้เลี้ยงดูจะถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ ในสังคมนั้นให้แก่เด็ก ถ้าผู้เลี้ยงดูมาจากกลุ่มหรือส่วนของสังคมที่แตกต่างกัน แน่นอนว่าเขาเหล่านั้นจะใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่แตกต่างกันไปไปด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ลักษณะนิสัย และความเคยชินของคนในกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกัน (ดวงเคื่อน พันธุนาวิน 2520 : 21 - 22)

ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู นักจิตวิทยาหลายท่านได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและแต่ละท่านก็ได้แบ่งแยกประเภทของการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันออกไป เช่น โรเจอร์ (Rogers, 1972 : 117) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็นสามประเภท

1. แบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้เลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล รู้จักยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือตามโอกาสอันสมควร

2. แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไปหรือแบบเข้มงวดกวดขัน (Overprotection) หมายถึง วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ตัวเด็กรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับอิสระเท่าที่ควร ทำอะไรไม่ได้ตามใจปรารถนา ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่พ่อแม่กำหนดไว้ หรือถูกควบคุมไม่ให้ได้รับความสะดวกในการกระทำตามที่ตนเองต้องการ และมักคอยคุ้มครองป้องกันให้ความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา

3. แบบทอดทิ้งหรือแบบปล่อยปละละเลย (Rejection) หมายถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับการเอาใจใส่ การสนับสนุน หรือคำแนะนำ มักถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ ไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร

สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ซึ่ง เบคเคอร์ (ดวงเคื่อน พันธุนาวิน 2520 : 32 - 33 อ้างอิงจาก Becker, 1964 : 174)

กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย นอกจากนี้ ดวงเคื่อน พันธุนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ (ดวงเคื่อน พันธุนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2520 : 28) กล่าวว่า กรณีที่ในวัยเด็ก เด็กได้รับการปลูกฝัง

ความเชื่ออันน่าทึ่งในตนจากการกระทำของตน เช่น ถ้าทำดีพ่อแม่หรือผู้ใหญ่อื่น ๆ ในทางวัด
สม่าเสมอ ถ้าเด็กทำไม่ดีก็โดนลงโทษ การได้รับรางวัลและโดนลงโทษอย่างสมเหตุสมผลและ
สม่ำเสมอเป็นการสร้างความคาดหวังในเด็กเกี่ยวกับการกระทำและผลที่จะเกิดด้วย และจะแผ่
ขยายไปในพฤติกรรมประเภทอื่น ๆ ด้วยในที่สุด เช่น เป็นคนมีเหตุมีผล มีความรับผิดชอบ
อยู่ในระเบียบวินัย เป็นต้น

➢ การชมเชยเลี้ยงดูแบบใจเหตุผลคือ การแสดงออกของมารดาในด้านความรู้สึกต่อการ
กระทำดีหรือไม่ดีของบุตร เช่น เวลาที่บุตรทำความผิด ชโวยเงินหรือสิ่งของ มารดา
จะแสดงออกอย่างไร เมเยเมเย หรือรู้สึกเสียใจ ซึ่งไม่เหมาะสมเพราะบุตรจะเกิดความ
รู้สึกไม่แน่ใจว่าตนทำถูกหรือผิด ทำให้มารดาพอใจหรือไม่พอใจ ในขณะที่มารดาบางคนจะ
กล่าวคำสั่งสอนหรือลงโทษเยิ่นเย้อ ทำให้บุตรกลัวไม่กล้าทำความผิดอีก เพราะทราบว่ามารดา
ไม่พอใจ ซึ่งเป็นการสมเหตุสมผลตามที่นักจิตวิทยาพัฒนาการเด็กแนะนำว่า การลงโทษเด็กด้วย
การเยิ่นเย้อจะมีผลดัดนิสัยเด็กมาก ถ้าใช้วิธีนี้เมื่อเด็กยังเล็ก คือต่ำกว่า 3 ขวบ จะได้ผลดีกว่า
เมื่อเด็กโตแล้ว เมื่อเด็กอายุมากกว่า 3 ขวบนั้นควรใช้วิธีว่ากล่าวและชี้แจงเหตุผลแก่เด็กในด้าน
การทำความดีของบุตร เช่น เมื่อบุตรพยายามเก็บห่อหมกรับเงินค่าขนมใส่ถุงแล้วได้เต็ม
แล้วนำมามอบเป็นการฝึกนิสัยให้เป็นคนรู้จักการประหยัด มีนิสัย มารดาบางคนอาจจะแสดงอาการ
ไม่ยินดียินร้ายในการกระทำของบุตร เห็นว่าเป็นของธรรมดา ทำให้บุตรเกิดความรู้สึกไม่แน่ใจว่า
ที่ตนกระทำลงไปนั้นเหมาะสมถูกต้องดีหรือไม่ เป็นการขัดขวางความรู้สึกด้านนี้ของเด็ก แต่ถ้า
สามารถยิ้มแย้มดีใจชมเชยหรือให้รางวัลโดยการกอดจูบก็จะทำให้เป็นการส่งเสริมให้เด็กพยายาม
ทำความดีต่อไปเพื่อให้มารดาพอใจ (สุสมร ประพันธ์ทอง 2521 : 16)

จากการศึกษาของ กวงเกี้ยน พันธุมนาวัน และ บุญยิ่ง เจริญยิ่ง (กวงเกี้ยน
พันธุมนาวัน และ บุญยิ่ง เจริญยิ่ง 2513 : 11) ที่ได้ศึกษากับสตรีมีครรภ์ตั้งแต่ 3 - 9 เดือน
จำนวน 235 คน พบว่าเมื่อถูกทำความดี แม่ไทยเป็นจำนวนมากไม่แสดงว่าสังเกตเห็นหรือแสดง
ความเห็นชอบแต่ประการใด วิธีการส่งเสริมให้เด็กทำความดีด้วยการเพิกเฉยนี้ ไม่ใช่เป็นวิธีการ
ที่ถูกต้อง เพราะถ้ามารดาทำเฉย ๆ เมื่อถูกทำดี จะทำให้เด็กเกิดความสับสน เพราะเมื่อเด็กทำดี

ก็คาดหวังจะให้แม่สังเกตเห็นและชมเชย ถ้าแม่เฉย ๆ เสียจะทำให้เด็กเรียนรู้สัจสีโคซาหรืออาจจะไม่เรียนรู้เลยก็ได้ นักจิตวิทยาสังคมจึงแนะนำว่าเมื่อเด็กทำดี โดยเฉพาะเด็กเล็ก ๆ แม่ควรจะให้รางวัลทันที และควรชมเชยและกอดจูบไปพร้อมกันด้วย

สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในคนนั้น ยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัย มีแต่การอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบทอดทิ้ง แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ซึ่งจากผลงานวิจัยของ อัญญรัตน์ จีรุงตุงการ (อัญญรัตน์ จีรุงตุงการ 2526) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกคนของนักเรียนที่มีเพศ ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูตามรายงานของตนเองต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) ภาคต้นปีการศึกษา 2525 จำนวน 508 คน เป็นชาย 244 คน หญิง 264 คน จากโรงเรียนมัธยมประเภทสหศึกษา 9 แห่งในกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่านักเรียนที่รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป และแบบทอดทิ้ง มีความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกคนแตกต่างกัน

๕ จากผลการวิจัยของ โกศล มีคุณ (โกศล มีคุณ 2524) พบว่าลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์กับคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผู้ที่รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากมีคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ส่วนในด้านความสัมพันธ์ที่ได้รับ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีคะแนนการสมาคมพบาสูงกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

โนวีกกี และ ซีเกล (Nowicki and Segal. 1972 : 33 - 37) ได้ศึกษาอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกคนของเด็ก โดยใช้เด็กที่เป็นนิสิต มีสถานะทางเศรษฐกิจอยู่ในระดับกลางค่อนข้างต่ำ และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น 12 พบว่าการรับรู้ความเกื้อการุณย์ (Nurturance) ของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับการมีความเชื่อในอำนาจภายในตน นั่นคือเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะรับรู้ว่าพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูตนแบบให้ความรักและให้การสนับสนุน (Supportive) คนมากกว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกคน

สตรีกแลนค์ (Strickland. 1977 : 255 - 266 citing Stephens & Delys. 1973) พบว่าความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็ก จะสัมพันธ์กับสติปัญญาและสัมพันธภาพระหว่างเด็กกับพ่อแม่ สำหรับปัจจัยประการหลังเขาพบว่าตัวแปรของความเป็นแม่ เช่น ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ และสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ ทั้งหมดนี้มีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็ก ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับการศึกษาอื่น ๆ อีกมาก กล่าวคือ

สตรีกแลนค์ (Strickland. 1977 : 256 citing DeWitte. 1970; Katkevsky, Crandall & Good. 1967; Solomon, Houlihan, Busse, & Parelus, 1971) พบว่าคนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะสัมพันธ์กับการให้ความอบอุ่นของพ่อแม่ การสนับสนุน การยอมรับ และในขณะเดียวกันจะไม่วิพากษ์วิจารณ์เขาและไม่ใช้อำนาจหรือการควบคุมมากเกินไป ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการที่ผู้ใหญ่รู้สึกถึงความหลังเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูของตัวเขา พบว่าผู้ใหญ่ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะรายงานผลที่สอดคล้องกันในเรื่องมากเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูในวัยเด็กว่าตนได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบที่พ่อแม่ปล่อยให้ตนได้ทำอะไรที่ตนชอบเอง โดยพ่อแม่จะคอยควบคุม และปกป้องคุ้มครองน้อยที่สุด

จากเอกสารและผลงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว ทางที่สอดคล้องกันในเรื่องการยอมรับเลี้ยงดูกับความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งด้านบวกและด้านลบ ด้านบวกได้แก่ วิธีการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ยอมรับเลี้ยงดูลูกแบบให้ความรักความอบอุ่น ให้ความยอมรับ ให้ความสนับสนุน ให้ความเป็นอิสระ ควบคุมน้อย มีความสม่ำเสมอในการฝึกวินัย จะทำให้เด็กมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่าการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ใช้วิธีการเรียกร้องเอาจากเด็ก ผลการวิจัยนี้มีประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องกันเป็นอย่างมาก แต่ยังมีกรอบการยอมรับเลี้ยงดูอีกแบบหนึ่งที่ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาค้นคว้าและนำผลมาตีความเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน ซึ่งผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา คือ การยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1 ว่า การยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นในเชิงนิมิต และสมมติฐานข้อที่ 2 ว่า เด็กวัยรุ่นที่รายงานว่าถูกยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่รายงานว่าถูกยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

1.4 ลักษณะเด็กกับความเกี่ยวข้องระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลกับความเชื่อ อ่านาภายในตนเอง

ลักษณะของเด็กที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึงลักษณะการคิดแบบเอกนัยและความแตกต่างระหว่างเพศ ดังนั้นผู้วิจัยจะแยกกล่าวเพื่อความสะดวกดังนี้

1.4.1 การคิดแบบเอกนัยกับความเกี่ยวข้องระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลกับความเชื่ออ่านาภายในตนเอง

กิลฟอร์ด (Guilford, 1971 : 46) ได้ทำการวิจัยขยายทฤษฎีตัวประกอบพหุคูณของ เซอร์สโตน (Thurstone, 1947) โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบทดสอบวัดสติปัญญาในสมัยนั้น และเสนอทฤษฎีโครงสร้างทางสมอง (Structure of Intellect Theory) อธิบายความสามารถทางสมองของมนุษย์ ซึ่งเป็นแบบจำลองหมวดหมู่ของความสามารถไว้ด้วยกันเป็นแบบสามมิติ มิติที่หนึ่งคือเนื้อหา (Contents) มิติที่สองคือ ผลิตภัณฑ์ (Products) และมิติที่สามคือ การปฏิบัติการ (Operations) ในมิติที่สามนี้จำแนกออกเป็นความสามารถห้าด้านตามลำดับดังนี้ การรู้และเข้าใจ (Cognition) การจำ (Memory) การคิดแบบกระจาย (Divergent Thinking) การคิดแบบเอกนัย (Convergent Thinking) และการคิดแบบประเมินค่า (Evaluation) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษากำหนดการคิดแบบเอกนัยซึ่งการคิดแบบเอกนัย (Convergent Thinking) หมายถึงความสามารถของบุคคลที่จะคิดวิเคราะห์เปรียบเทียบสิ่งเร้าหรือโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าที่เป็นภาพ (Figural) สัญลักษณ์ (Symbol) และภาษา (Semantic) ที่กำหนดให้เพื่อพินิจจำแนก (Differentiate) หาระดับที่ถูกต้องที่สุดตามความเป็นจริงซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปเพียงสิ่งเดียว กล่าวอีกทางหนึ่งก็คือ การคิดแบบเอกนัย หมายถึงความสามารถทางสมองของบุคคลที่จะสรุปข้อมูลที่ดีที่สุดและถูกต้องที่สุดจากข้อมูลที่กำหนดให้ได้ เช่น สามารถบอกได้ว่าเลขตัวแรกที่ถัดไปจาก 2, 3, 5, 8 คือ 12 เป็นต้น ซึ่งถ้าบุคคลใดมีความสามารถสรุปข้อมูลได้ถูกต้องมากเท่าใด ก็จะเป็นคนฉลาด ดังนั้นผลงานวิจัยนี้จะกล่าวถึงต่อไปนี้

เฉลิมพล คันสฤต (เฉลิมพล คันสฤต 2521 : 78 - 80) ซึ่งศึกษาเด็กก่อนวัยเรียน พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันจะมีสติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแตกต่างกันอย่างเด่นชัด คือเด็กที่มีสติปัญญาสูงเท่าใดก็มีความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้นเท่านั้น สำหรับเด็กชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก็มีการค้นพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา คือเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากเท่าใดก็จะมียกระดับสติปัญญาสูงเท่านั้น

จำลอง วีระชาติ (จำลอง วีระชาติ 2522) ได้ทำการศึกษาเด็กชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา คือเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากเท่าใดก็จะมียกระดับสติปัญญาสูงเท่านั้น

เพ็ญศรี คมสาร (เพ็ญศรี คมสาร 2524) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลการเรียนของนักเรียน

มณฑาทิพย์ พัวพาณิชย์ (มณฑาทิพย์ พัวพาณิชย์ 2516) พบว่าการอบรมสั่งสอนในลักษณะของการฝึกความเป็นอิสระ จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็กทั้งชายและหญิง และถ้าฝึกความสัมฤทธิ์ผลแก่เด็กร่วมกับการฝึกความเป็นอิสระแล้วจะทำให้ผลการเรียนของเด็กสูงตามไปด้วย ส่วนความเข้มงวดกวดขัน การให้รางวัลและการลงโทษเด็กในปริมาณที่มากเกินไปจะทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา ถ้าเด็กมีระดับสติปัญญาสูงก็จะมี การคิดแบบเอกนัยสูงด้วย เพราะการคิดแบบเอกนัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสติปัญญา ดังนั้นเด็กที่มีการคิดแบบเอกนัยจะเป็นคนฉลาด รับรู้เหตุการณ์และให้ข้อสรุปหรือหลักเกณฑ์ได้มากกว่าพวกที่มีการคิดแบบเอกนัยต่ำ นอกจากนี้ลักษณะความฉลาดเป็นตัวเสริมในการอบรมเลี้ยงดู เด็กจะเข้าใจการอบรมของพ่อแม่มากกว่าเด็กที่ฉลาดน้อยกว่า ดังนั้นพ่อแม่ที่ได้ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแก่เด็กฉลาด เด็กก็อาจจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กฉลาดน้อยหรือโง่

ส่วน โกศล มีคุณ (โกศล มีคุณ 2524) พบว่าผู้มีการคิดแบบเอกชนต่างกันนั้น มีคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน กล่าวคือ ผู้มีการคิดแบบเอกชนสูงมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้มีการคิดแบบเอกชนต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้มีการคิดแบบเอกชนสูงมีพัฒนาการความเข้าใจเกี่ยวกับความยุติธรรมกว่าผู้มีการคิดแบบเอกชนต่ำ

ส่วน สตรีกลแลนด์ (Strickland, 1977 : 257 citing Stephen, 1971 - 1973) พบว่าความเชื่ออำนาจภายในคนมีความสัมพันธ์กับสติปัญญาและความตื่นตัวที่จะรับผิดชอบจากสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ พจน์ จันทรวีระกุล (พจน์ จันทรวีระกุล 2515) ที่พบว่าคนไทยที่มีความเชื่ออำนาจภายในคนจะเป็นผู้ที่มีความเข้าใจในการอ่านสูงกว่าพวกที่เชื่ออำนาจภายนอกคน

จากเอกสารและผลงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วได้พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความเชื่ออำนาจภายในคน ถ้าพิจารณาถึงการคิดแบบเอกชนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสติปัญญา การคิดแบบเอกชนควรจะมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูโดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล นอกจากนี้ควรจะมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในคน ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 7 ว่า เด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกชนสูงจะมีความเชื่ออำนาจภายในคนสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกชนต่ำ และผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานข้อ 3 ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ความเชื่ออำนาจภายในคนทั้งในเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกชนสูงและต่ำมีความสัมพันธ์กันในเชิงนิยาม

1.4.2 เพศกับความเกี่ยวข้องระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในคน

การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อบุตรและธิดานั้น มีรูปแบบที่แตกต่างกัน เพศหญิงจะได้รับการพบปะทักทายจากหญิงให้เป็นผู้ที่น่ารักทะนุถนอม มีความอ่อนโยน เชื่อฟัง และต้องได้รับความคุ้มครองจากผู้อื่น ส่วนเพศชายนั้นมักจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะที่ตรงกันข้าม (Moursund, 1976 : 341, 345)

สมาน กำเนิด (สมาน กำเนิด 2520 : 37) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลจะมีในเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

อุบลรัตน์ โพธิ์โกสุม (อุบลรัตน์ โพธิ์โกสุม 2523 : 51) พบว่าเพศชายและเพศหญิงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน และยิ่งพบต่อไปอีกว่าเพศหญิงไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แต่ส่วนใหญ่เพศหญิงจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลมากกว่าเพศชาย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์จินิก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์จินิก 2520 : 125) ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับการรายงานการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของนักเรียนชั้น ป.6 และ ม.ศ.1 ปรากฏว่าวัยรุ่นชายรายงานว่ามีคนมารดาใช้เหตุผลกับตนมาก ส่วนหญิงรายงานเช่นนี้น้อยกว่าอย่างเชื่อมั่นได้

สตีเวนสัน (Strickland. 1977 : 257 citing Levenson. 1973b) พบความแตกต่างระหว่างเพศ ในเพศชายพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่ออ่านาจากภายในตนกับพฤติกรรมช่วยเหลือของแม่ ในขณะที่เพศหญิง พบว่าความเชื่ออ่านาจากภายในตนจะสัมพันธ์ทางลบกับการปกป้องคุ้มครองของพ่อแม่

พจน์ จันทระวิระกุล (พจน์ จันทระวิระกุล 2515) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเชื่ออ่านาจากภายในตนกับเพศ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนหญิงมีความเชื่ออ่านาจากภายในสูงกว่าเด็กนักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สโตรแมน (Stroman. 1976 : 6354 - A) ซึ่งศึกษาในเด็กก่อนวัยเรียน พบว่าเด็กหญิงมีความเชื่ออ่านาจากภายในตนสูงกว่าเด็กชายอย่างมีนัยสำคัญ แต่ผลการวิจัยที่กล่าวมานี้ขัดแย้งกับการศึกษาวิจัยของ สุนทรี โกมิน (สุนทรี โกมิน 2522) ซึ่งศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ พบว่าเพศชายมีความเชื่ออ่านาจากภายในตนสูงกว่าเพศหญิง ซึ่ง ทาบาทาเบอิ (Tabatabai. 1981 : 730 - A) ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ (คนงาน) จำนวน 105 คน พบว่าเพศชายมีความเชื่ออ่านาจากภายในตนสูงกว่าเพศหญิง และนอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยที่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศกับความเชื่ออ่านาจากภายใน - ภายในนอกตนคือ แมรกลีย์ (Bradley. 1974 : 3505 - A) ศึกษาแก่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จันทรเพ็ญ เจริญลาภรักษ์ (จันทรเพ็ญ เจริญลาภรักษ์ 2516) ศึกษาแก่นักเรียนและครูหญิงที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียน

รัฐบาลระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาทั้งในกรุงเทพมหานครและส่วนภูมิภาค
 กรุณา กิจชัยน (กรุณา กิจชัยน 2517) ศึกษาเกี่ยวกับเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร
 และจังหวัดใกล้เคียง และผลงานวิจัยของ มนตรี อนันตรักษ์ (มนตรี อนันตรักษ์ 2517)
 ศึกษาเกี่ยวกับครูในจังหวัดจันทบุรี

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว พบว่าความแตกต่างระหว่างเพศไม่สามารถ
 กำหนดความเชื่ออำนาจภายในตนได้ แต่การวิจัยของ ลีเวนสัน (Levenson. 1973b)
 พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน โดยมีตัวแปรการ
 ปกป้องคุ้มครองจากพ่อแม่เป็นตัวเสริม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดตัวแปรความแตกต่างระหว่างเพศ
 ความเชื่ออำนาจภายในตน และการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาเป็นหลักสำคัญในการศึกษา โดย
 ตั้งสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 6 ว่าเด็กวัยรุ่นเพศชายมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่าเพศหญิง
 และสมมติฐานของการวิจัยในข้อที่ 4 ว่าการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับความเชื่อ
 อำนาจภายในตนทั้งวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงในเชิงบวก

1.5 ลักษณะและโครงสร้างของกรอบวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเลี้ยงดูและความเชื่อ อำนาจภายในตนของวัยรุ่น

ลักษณะและโครงสร้างของกรอบวิจัย หมายถึง สภาพของกรอบวิจัยและลักษณะของบุคคล
 ต่าง ๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นกรอบวิจัย ซึ่งในที่นี้จะรวมถึง สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
 (อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา) ของพ่อแม่ ประเภทหรือขนาดของครอบครัว (ครอบครัว
 เดี่ยว - ขยาย) สำหรับครอบครัวที่มีลักษณะและโครงสร้างแตกต่างกันจะมีวิธีการยอมรับเลี้ยงดู
 บุตรหลานไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อ ค่านิยม และความเชื่ออำนาจ
 ในตนต่าง ๆ วิธีการยอมรับเลี้ยงดูที่ต่างกันจะมีผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมและลักษณะที่ไม่เหมือน
 กันด้วย

สุจิตรา อุตสาหะ (สุจิตรา อุตสาหะ 2519) พบว่าในเรื่องการลงโทษที่โดยมากครอบครัว
 ระดับกลางจะลงโทษทางกายมากกว่าครอบครัวระดับกลางและสูง สำหรับผลที่เกิดจากการยอมรับเลี้ยงดู

เด็กในลักษณะนี้มีหลายประการ การลงโทษเด็กโดยใช้อารมณ์ ทำให้เด็กไม่รู้อะไรผิดอะไรถูก การลงโทษโดยไม่ให้เหตุผลจะทำให้เด็กกับของใจกว้างๆ โทษนั้นจะกลายเป็นเด็กเกรงไม่เชื่อฟังผู้ใหญ่ (ฐจิตต์ พัทธมม 2505)

ศรีสวัสดิ์ ชลวิสุทธิ์ (ศรีสวัสดิ์ ชลวิสุทธิ์ 2505 : 179) พบว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลางจะอบรมเลี้ยงดูโดยใช้เหตุผล การลงโทษมักจะใช้วิธีคาดโทษหรือลงโทษทางจิต จะตักเตือนเมื่อจำเป็นจริง ๆ มีการฝึกให้เด็กพึ่งตนเองแต่เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปไม่เคี่ยวเข็ญ

ในวิจัยวิทยุไทยได้พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ มีมากขึ้นแตกต่างกันในครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน กล่าวคือ ในครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจสังคมปานกลางและสูง นักเขียนมักรายงานว่าตนได้รับการเลี้ยงดูแบบรักสนับสุนมาก แบบใช้เหตุผลมาก แบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย และแบบควบคุมน้อยกว่านักเขียนที่มาจากครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจต่ำ (ดวงเคื้อบ พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2520)

ดวงเคื้อบ พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ (ดวงเคื้อบ พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2520 : 124 - 125) พบว่าการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแปรปรวนไปตามฐานะของครอบครัวและระดับการศึกษาของบิดามารดา กล่าวคือ ผู้ตอบที่มาจากครอบครัวฐานะสูงรายงานว่าบิดามารดาใช้เหตุผลกับตนมากที่สุด รองลงมาคือพวกฐานะปานกลาง ส่วนกลุ่มที่รายงานว่าบิดามารดาใช้เหตุผลกับตนน้อยที่สุดคือ กลุ่มนักเรียนที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำ ในกลุ่มผู้ตอบทั้งชายและหญิงที่บิดามารดา มีระดับการศึกษาสูงรายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก ส่วน อุบลรัตน์ โพธิ์โกสุม (อุบลรัตน์ โพธิ์โกสุม 2523 : 52) พบว่าเด็กที่ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาต่างกัน มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ส่วนใหญ่ยังเป็นการเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ แต่การวิจัยที่หาความสัมพันธ์ตลอดทั้งช่วง คือลักษณะและโครงสร้างของครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดู และลักษณะต่าง ๆ ของเด็กนั้นน้อย โดยเฉพาะลักษณะของความเชื่ออำนาจ

ภายในคน ยังไม่พบผู้ใดทำวิจัยไว้ ที่พบมากก็คือความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะโครงสร้างครอบครัวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดู และระหว่างลักษณะของครอบครัวกับลักษณะต่าง ๆ ของเด็ก

อัญญรัตน์ จีรุงตุงการ (อัญญรัตน์ จีรุงตุงการ 2526) พบว่านักเรียนที่พ่อแม่มีการศึกษาระดับสูง กลาง และต่ำ มีความเชื่ออำนาจภายในคนไม่แตกต่างกัน

รอตเตอร์ (Rotter. 1966 : 18 citing Franklin. 1963) ได้ศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นที่ 10 - 12 จาก Purdue Opinion Poll จำนวน 1,000 คน ปรากฏว่านักเรียนที่มีชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าจะมีความเชื่ออำนาจภายในคนสูงกว่านักเรียนที่มีชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญ

ชานซ์ (Chance. 1965 : 168 - 179) พบว่านักเรียนที่มารดาไม่มีการศึกษาสูง มีความเชื่ออำนาจภายในคนสูงกว่านักเรียนที่มารดาไม่มีการศึกษาต่ำกว่า

สุนทรี โฉมิน (สุนทรี โฉมิน 2522) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมและระบบค่านิยมไทยในท่านต่าง ๆ รวมทั้งตัวแปรเกี่ยวกับเพศ อาชีพ ระดับการศึกษา กับความเชื่ออำนาจภายในคนนอกคน ทั้งเพศหญิงและเพศชายจากกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จนถึง 80 ปี มีจำนวนทั้งสิ้น 2,469 คน กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพชาวไร่ ชาวนา กรรมกร ค้าขายเล็กน้อย คนที่สามล้อไปจนถึงนักศึกษาและข้าราชการในระดับต่าง ๆ ปรากฏว่าผู้ที่มีอาชีพชาวไร่ ชาวนา ผู้ที่มีรายได้ต่ำ มีการศึกษาระดับต่ำ มีความเชื่ออำนาจภายในคนนอกคนมากกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ รวมทั้งผู้ที่มีรายได้สูง และผู้มีการศึกษาสูงด้วย

กรุณา กิจขยัน (กรุณา กิจขยัน 2517) พบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวค้าขาย และข้าราชการ มีความเชื่ออำนาจภายในคนมากกว่าอาชีพพลีกรรมและรับจ้าง

จากผลการวิจัยทั้งกล่าวที่พบว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจและสังคมปานกลางและสูง ส่วนมากจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลมาก นอกจากนี้พวกที่มีอาชีพระดับกลาง (ค้าขาย) และสูงคือ ข้าราชการ มีความเชื่ออำนาจภายในคนสูงกว่าพวกที่มีอาชีพพลีกรรม และรับจ้าง ซึ่งเป็นอาชีพระดับต่ำ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับระดับการศึกษาของบิดามารดา ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อหา

ข้อยุติเกี่ยวกับตัวแปรทางด้านระดับเศรษฐกิจของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา "จะเกี่ยวข้องกับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผล และความเชื่ออ่านาจากภายในตนอย่างไร จากการวิจัยที่กล่าวมาสรุปได้ว่าบิดามารดาที่มีระดับการศึกษาสูงจะให้การยอมรับเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบไร้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ซึ่งการยอมรับเลี้ยงดูทั้งสองแบบมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออ่านาจากภายในตน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับตัวแปรดังกล่าวดังนี้ สมมติฐานข้อที่ 8 เด็กวัยรุ่นในครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจสูงจะมีความเชื่ออ่านาจากภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ สมมติฐานข้อที่ 9, 10 เด็กวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีความเชื่ออ่านาจากภายในตนแตกต่างกัน สมมติฐานข้อที่ 11, 12 เด็กวัยรุ่นที่บิดามารดาอาชีพระดับสูงจะมีความเชื่ออ่านาจากภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดาอาชีพระดับต่ำ สมมติฐานข้อ 16 เด็กวัยรุ่นในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นในครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ สมมติฐานข้อที่ 17, 18 เด็กวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผลมากขึ้นแตกต่างกันและสมมติฐานข้อที่ 19, 20 เด็กวัยรุ่นที่บิดามารดาอาชีพระดับสูง ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดาอาชีพระดับต่ำ

สำหรับลักษณะของครอบครัวในการวิจัยอีกอันหนึ่งได้แก่ ครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยาย นั้น การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ยังมีน้อยเท่าที่พบดังนี้

ไมซันต์ (Moursund, 1976 : 321 - 329) กล่าวว่า ปัจจัยที่น่าจะมีผลกระทบต่อความเชื่ออ่านาจากภายใน-ภายนอกตนเองนั้นจะได้แก่ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูก วิธีการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่ นอกจากนี้ยังมีเพื่อนบ้าน โรงเรียน กลุ่มเพื่อน และครอบครัวขยาย (Extended Family) ความแตกต่างกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจจะเสริมสร้างหรือทำลายความเชื่ออ่านาจากภายในตนของบุคคลได้

ลักคาวัลย์ พรศรีสมุทร และ วิลาสลักษณ์ ชั่ววลี (ลักคาวัลย์ พรศรีสมุทร และ วิลาสลักษณ์ ชั่ววลี 2524) ซึ่งศึกษาเรื่องครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจ 5 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะ การเชื่อฟัง ความกตัญญูทดแทน และการมีคยาปฏิบัติ

พบว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวเดี่ยว ได้รับการถ่ายทอดและมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจ 5 ด้าน ไม่แตกต่างจากนักเรียนที่มาจากครอบครัวขยาย

อย่างไรก็ตาม ครอบครัวเดี่ยวที่มีจำนวนสมาชิกมาก ก็อาจจะมีข้อถกเถียงการอบรมเลี้ยงดู ได้ดังนี้ การศึกษาของ วาสนา สรมณี และคนอื่น ๆ (วาสนา สรมณี และคนอื่น ๆ 2517) พบว่าในค่านิยมของครอบครัวนี้ ถ้าเป็นครอบครัวใหญ่ (มีบุตร 5 - 9 คน) และอยู่กันหนาแน่น หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าครอบครัวเดี่ยวที่มีบุตรมากกว่า 4 คนขึ้นไป มักจะพบเด็กที่เป็นโรคจิตเภทอยู่ในครอบครัวขนาดใหญ่มากกว่าครอบครัวเล็ก เพราะการดูแลเอาใจใส่จะลดน้อยลง เมื่อเด็กมีปัญหาเกิดขึ้น เขาอาจจะแยกตัวไปโดยที่ไม่มีใครสังเกตเห็น ยิ่งในครอบครัวที่มีการศึกษาต่ำพ่อแม่จะไม่ค่อยเอาใจใส่ดูแลครอบครัว และถ้าแม่เป็นโรคจิต ลูกก็จะขาดความรักความอบอุ่นเป็นอย่างมาก ส่วนครอบครัวขยาย ซึ่งมีคนอยู่จำนวนมาก เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น ในด้านการดูแลเอาใจใส่ การอบรมเลี้ยงดูในแต่ละคนจะแตกต่างกันไป เด็กก็ไม่แน่ใจว่าจะเชื่อฟังหรือทำตามแบบอย่างอันใดจึงจะดีและถูกต้อง ซึ่งจะก่อให้เกิดความไม่คงเส้นคงวาในการอบรมเลี้ยงดู พ่อแม่อบรมสั่งสอนแบบนี้ แต่เมื่อไปอยู่ในความดูแลของปู่ ไปอีกแบบหนึ่ง หรือพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ทะเถาะกัน ก็มองที่ลูกหรือหลาน อย่างไม่เปี่ยมเมตตา กลายเป็นผู้รับเคราะห์ เกิดความเบื่อหน่าย หันไปหาที่พึ่งทางอื่น เช่น เพื่อน ถ้าคบเพื่อนไม่ดีก็จะพากันไปในทางผิด ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสังคมขึ้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็สามารถทำลายความเชื่ออำนาจภายในตน

การอบรมเลี้ยงดูบุตรของครอบครัวเดี่ยวจะมีความสม่ำเสมอในการอบรมสั่งสอนกว่าครอบครัวขยาย เพราะในครอบครัวขยายมีบุคคลที่มีอำนาจเพิ่มมากขึ้นนอกเหนือจากบิดามารดา ทำให้เด็กไม่แน่ใจว่าจะลอกเลียนแบบหรือเชื่อฟังผู้ใด ในการศึกษาครั้งนี้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานข้อ 5 ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งวัยรุ่นในครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายในเชิงนิเสธ และสมมติฐานข้อ 13 ว่าเด็กวัยรุ่นในครอบครัวเดี่ยวมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่าเด็กวัยรุ่นในครอบครัวขยาย

1.6 สภาพแร้นแค้นกับความเชื่ออำนาจภายในตน

วงเคือน พันธุนาวิน (วงเคือน พันธุนาวิน 2524 : 29 - 35) กล่าวว่า การขาดแคลนเงินทอง ทรัพยากรธรรมชาติและความรู้ ตลอดจนเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นสาเหตุที่เพียงพอแต่ไม่จำเป็นที่จะทำให้เกิดสภาพแร้นแค้นทางจิตขึ้น สภาพแร้นแค้น (Scarcity) นั้นนอกจากในแง่ของเศรษฐกิจแล้ว ความแร้นแค้นทางสังคมและจิตยังเกิดได้ในสังคมที่อุดมสมบูรณ์ และในผลเช่นเดียวกับสังคมที่อดอยาก นักจิตวิทยาท่านหนึ่ง (Williams, 1973) ได้ศึกษาสังคมชาวแปซิฟิกและให้ความหมายของความแร้นแค้นว่า อาจจะเป็นข้อจำกัดที่เป็นจริงหรือคิดขึ้นเองในค่านิยมต่าง ๆ ค่านิยมคือทางเศรษฐกิจ ค่านิยมอื่น ๆ เช่น ความแร้นแค้นของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความแร้นแค้นความรัก การแนะนำทาง ข้อมูลย้อนกลับ และวัตถุต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อม ความแร้นแค้นในค่านิยมต่าง ๆ นี้ อาจมีความสัมพันธ์กับความตลกค่างทางเศรษฐกิจ แต่ความแร้นแค้นต่าง ๆ นี้ อาจเกิดได้ในคนที่ไม่ยากจน และในคนที่ยากจนก็อาจไม่แร้นแค้นไปเสียทุกค่านิยม เมื่อเกิดสภาพแร้นแค้น ซึ่งหมายถึงการได้รับรางวัลและการโดนลงโทษอย่างไม่สม่ำเสมอ โดยได้รับในเวลาและปริมาณที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ได้รับเลยในบางครั้ง และในบางครั้งก็ได้รับโดยไม่ได้อะไร จะทำให้บุคคลรู้สึกขาดความสามารถในการทำนายและควบคุมผลได้ ทำให้เกิดความขัดแย้ง คับข้องใจ จึงเกิดค่านิยม ความเชื่อ ทัศนคติ แรงจูงใจ พฤติกรรมและความสามารถในการเรียนรู้ที่บกพร่อง

สภาพการเรียนรู้ที่บกพร่อง ทำให้เกิดความไม่สามารถที่จะจำแนกแยกแยะข้อมูลย้อนกลับ และการตีความหมายข้อมูลย้อนกลับไปจากความจริง ทำให้คนในสภาพแร้นแค้นไม่สามารถพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ของความเป็นเหตุเป็นผลได้อย่างลึกซึ้งกว้างขวาง จึงไม่โทษเคราะห์ที่มากกว่าปกติ

ความแร้นแค้นกับพฤติกรรมการยอมรับเลี้ยงดูเด็ก (วงเคือน พันธุนาวิน 2524 :

29 - 35)

ความแร้นแค้นในแง่ต่าง ๆ ทำให้บุคคลไม่สามารถทำนาย และควบคุมผลที่เกิดกับตนได้ เมื่อบุคคลอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้อาจมีปฏิกิริยาไปได้สองประการ ตามทฤษฎีของ ซลิกันแมน (Seligman, 1967) และทฤษฎีของ เบรม (Brehm, 1966) ซึ่งได้มีเสนอรวมเข้าเป็น

ทฤษฎีเกียว (Wrotman & Brehm, 1975) กล่าวคือ จะเกิดปฏิริยาสองชนิด แล้วแต่บุคคล ถ้าบุคคลใดจะสามารถควบคุมได้ และขณะนั้นมีความสำคัญต่อบุคคลมาก บุคคลก็จะพยายาม หน่วงเหนี่ยวและควบคุม ถ้าไม่เกิดผลก็จะมีสุขภาพจิตเสื่อม เกิดความวิตกกังวลกับตัวเอง และ ก้าวร้าว แต่ตามบุคคลเคยชินกับสภาพความไม่สอดคล้องสองระหว่างความพยายามกับผล แต่ปรับตัว ได้ก็จะกลายเป็นคนเฉื่อยชา (Passive) เกิดความนิยม ความเชื่อ หักสนคติ แรงจูงใจ และ บุคลิกภาพที่เป็นการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมนี้ ความคิดนี้จากทางจิตวิทยาได้รับการสนับสนุน จากข้อมูลทางมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา ที่ศึกษาวัฒนธรรมของชนนิโกรยากจน (Parker & Kleiner, 1970) โดยผู้วิจัยได้เปรียบเทียบทัศนคติและค่านิยมทางด้านความประสงค์และ ความหวังในการมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ของคนสามกลุ่มคือ นิโกรยากจนปกติ นิโกรยากจนที่ เข้ารับการบำบัดสุขภาพจิต และนิโกรร่ำรวย ผลปรากฏสนับสนุนสมมติฐานว่า นิโกรยากจนปกติ สามารถปรับตัวได้มีค่านิยมเหมาะสมกับสภาพ คือหมดหวัง เฉื่อยชา แต่นิโกรยากจนที่เป็น โรคจิตนั้นไม่ยอมรับสภาพจิตของตน แต่มีความอยากความต้องการการค่านิยมและทัศนคติแตกต่างจาก กลุ่มปกติ ไปคล้ายคลึงกับกลุ่มนิโกรร่ำรวยซึ่งอยู่ในสภาพแตกต่างกัน ฉะนั้นวัฒนธรรมของคนจึง เกิดจากค่านิยมและทัศนคติที่จำแนกต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งจะกลายมาเป็นจิตลักษณะและพฤติกรรมใน การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ไปในทางมองไม่รู้จักที่จะให้รางวัล และลงโทษเด็กอย่างเหมาะสม บ้างก็ ก้าวร้าวต่อเด็ก บ้างก็ปล่อยปละละเลย ไม่รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับเด็ก ขัดขวางความริเริ่ม สร้างสรรค์ของเด็ก ก่อให้เกิดสภาพแค้นแค้นแก่เด็กของตน เด็กจึงไม่สามารถจะหน่วงเหนี่ยวและ ควบคุมผลได้จนจะเกิดกับตน ทำให้เด็กมีสภาพทางจิตและพฤติกรรมเหมือนผู้ใหญ่ (ดูตาราง 1)

ตาราง 1 สาเหตุและผลในการอบรมเลี้ยงดูเด็กในสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อม	จิตลักษณะและพฤติกรรม	การอบรมเลี้ยงดูเด็ก	จิตลักษณะของเด็ก
ขาดแคลนเงินและ ทรัพยากรธรรมชาติ ความรัก การแนะนำ ข้อมูลย้อนกลับ การปฏิสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล	อกไม่ใคร่ไม่ไคไม่ ไวใจอื่น เชื่อในความ เหนือล้ำค่าสูง โครงสร้างอีโกอัน ขาดแรงจูงใจไม่สมฤทธิ์ มุ่งปัจจุบัน เชื่อ โชคเคราะห์ชะตากรรม รู้สึกขาดความช่วยเหลือ เกลียดกลัวคนแปลกหน้า	ลงโทษทางกายรุนแรง การให้รางวัลและ ลงโทษไม่เหมาะสมกับ พฤติกรรมของเด็ก ไม่รักษาสัญญาที่ให้ไว้ กับเด็ก ถายทอด ค่านิยมเป็นตัวแบบ	แรงจูงใจไม่สมฤทธิ์ ต่ำ เชื่อการควบคุม ภายนอก มุ่งปัจจุบัน เชื่อโชคชะตากรรม

Williams ได้ให้ตัวอย่างในสังคมชาวไร่ที่ยากจนในแปรุ ซึ่งเราพอเข้าใจว่าสภาพ
แวดล้อมเป็นอย่างไร และทำให้เกิดการอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสมได้อย่างไรบ้าง แต่ในกลุ่ม
บุคคลที่ร่ำรวย สภาพแวดล้อมอาจสังเกตได้ยาก Williams ได้ยกตัวอย่างสังคมชาวอิตาลี
ที่ร่ำรวยและสังคมแปรุที่ร่ำรวยแต่ก็ยังมีความยากจนด้านอื่น ซึ่งส่งผลให้เกิดสภาพจิตและ
พฤติกรรมเช่นเดียวกับสังคมยากจน ในสังคมที่ร่ำรวยเหล่านี้เหมือนครอบครัวที่มีอิทธิพลชาวไทย คือ
มีความสัมพันธ์กับญาติพี่น้องใกล้ชิด มีคนใช้เลี้ยงดู แต่เด็กมีปัญหาทางการเรียนรู้เกี่ยวกับสาเหตุ
และผลเช่นกัน เพราะเด็กจะได้รับของที่ดีต่าง ๆ โดยไม่ต้องเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะทำงาน
ต่าง ๆ จนเต็มความสามารถ ขาดสมาธิจึงทน นอกจากนั้นในครอบครัวที่ร่ำรวยอาจมี
การจู้จี้จกจกโดยไม่รู้ตัว จิตสภาพแวดล้อมซึ่งไม่มั่นคงทำให้เกิดความไม่มั่นคงขึ้นเพื่อประโยชน์ของ
ผู้มีอำนาจในครอบครัว เช่น เกิดความไม่เสมอภาคในการติดต่อผูกพันกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว

เด็กโคงโง่เพราะความคับข้องใจและความกังวลทางคำอื่นของผู้ใหญ่ สังคมเร้นแค้นจะ
สังเกตได้จากการออกรางวัลซึ่งโชคลอตเตอรี่มากมาย นอกนั้นยังสังเกตได้จากการให้อายุ
และคุณสมบัติที่คนอื่น ๆ (Ascribed Status) เช่น ชาคัก้าเน็ค เพ็ค เส้นสายพวกพวก
ในการแจกรางวัลหรือประโยชน์แก่บุคคล มากกว่าที่จะให้รางวัลหรือลงโทษการกระทำที่เฉพาะ
เจาะจงของบุคคล ส่วนข้อมูลย้อนกลับโดยตรงกับขาดแคลน มีแต่การขู่ข่มขู่กัน และการ
สร้างข่าวลือ ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีค่าน้ำหนัก ไม่ทันกาล และไม่ตรงกับพฤติกรรม
ที่ต้องการจะให้รางวัลหรือลงโทษเลย มีการหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากัน แต่กลับไปใช้วิธีการที่
เป็นทางการมากโดยไม่จำเป็น

การรับรู้สภาพแวดล้อมไปในทางต่าง ๆ จนเกิดแนวทางการรู้เกี่ยวกับความเร้นแค้น
ของสภาพแวดล้อมว่ามีมากเท่าใดนั้น อาจวัดได้จากการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างความพยายาม
และผลได้ของบุคคล ทำให้เกิดการรับรู้สภาพเร้นแค้นมากน้อยต่าง ๆ กันได้ 3 แบบคือ

1.	$E \longrightarrow R$	↑ ขึ้นต่อกันและสมมูล
	$e \longrightarrow r$	
2.	$E \longrightarrow r$	↑ ขึ้นต่อกัน แต่ไม่สมมูล
	$e \longrightarrow R$	
3.	$R \longrightarrow ?$	↑ ไม่ขึ้นต่อกัน และไม่สมมูล
	$e \longrightarrow ?$	

$E - e$ = ความพยายามมาก - น้อย $R - r$ = ผลตอบแทนมาก - น้อย

ความเร้นแค้นทางสังคมและจิตเกิดจากการรับรู้สภาพแวดล้อมของบุคคล ไปในทาง
ที่กล่าวข้างบนนี้คือ การรับรู้ว่าการลงทุนแรงของคนนั้นจะได้รับผลตอบแทนหรือไม่ นั่น
จะมีเป็นปริมาณที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมเพียงใด สภาพเร้นแค้นทางจิตจะมีปริมาณมากที่สุดถ้า

บุคคลตกอยู่ในสภาวะที่ 3 และจะมีความแค้นแค้นน้อยลงเมื่อการรับรู้ของบุคคลเปลี่ยนมาอยู่ในสภาวะที่ 2 และ 1 ตามลำดับ สภาพแค้นแค้นทางจิตนี้จะเกิดในผู้ใหญ่ก่อน และอาจถ่ายทอดไปยังเด็กด้วยวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่ก่อให้เกิดสภาพแค้นแค้นทางสังคมและจิตแก่เด็ก

แนวทางการแก้ปัญหาความแค้นแค้นทางสังคมและจิต

วิธีการแก้ปัญหาความแค้นแค้นทางสังคมและจิต ทางพฤติกรรมศาสตร์ได้ชี้ช่องทางไว้หลายประการด้วยกันในการที่จะปรับปรุงบุคคลและสังคม

การแก้ที่จิตลักษณะของบุคคล คือการปรับปรุงการรับรู้ การตีความหมาย และการเข้าใจลักษณะของสภาพแวดล้อมของบุคคล ว่าอยู่ในสภาพที่แค้นแค้นน้อยกว่าเดิม โดยเฉพาะการฝึกการรับรู้ความสามารถของบุคคลแต่ละคนในการควบคุมผลใดที่จะเกิดกับตน ได้มีการฝึกจิตของนักเรียนและครูในสภาพการเรียน การสอนเพื่อเพิ่มความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มพฤติกรรมที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Lefcourt, 1976 และ de Charm, 1972)

นอกจากนั้นยังมีการฝึกจิตของอาชญากรวัยรุ่นให้ลดการแข็งขืนต่อต้านลง ด้วยการฝึกการรับรู้ สาเหตุที่เกิดจากตน (Master, 1970) เป็นต้น

การแก้ที่การอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดา การสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการที่เด็กจะมีพัฒนาการทางจิตไปในทางที่นำปรารถนานั้น อาจเป็นวิธีการที่แก้ปัญหาคันเหตุ แก้ในขณะที่เป็นไม้อ่อนดัดง่าย อาจใช้การลงโทษน้อยกว่าวิธีแรก และใช้ผลลงโทษนุ่มนวลกว่า วิธีการนี้คือการให้อบรมฝึกฝนนิคามารดา และผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับเด็กให้รู้จักปฏิบัติต่อเด็กในรูปแบบที่จะสร้างให้เกิดสภาพแค้นแค้นทางสังคมและจิตแก่เด็กให้เหลือน้อยที่สุด จุดสำคัญอยู่ที่นิคามารดาจะให้รางวัลและลงโทษเด็กอย่างเหมาะสมกับพฤติกรรมของเด็ก ในเวลาและปริมาณที่ทางพฤติกรรมศาสตร์วิจัยพบว่าเหมาะสมกับเด็กแต่ละประเภท นอกจากนั้นผู้อบรมเลี้ยงดูเด็กยังจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก เพื่อป้องกันการถ่ายทอดค่านิยมที่ไม่เหมาะสมไปสู่เด็กด้วย

จากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูที่มีการที่ชาววิจัยกันนั้นมีมากมายหลายวิธีด้วยกัน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบรัก

แบบปล่อยปละละเลย แบบควบคุม หรือเข้มงวดกวดขัน แบบคาดหวังเอาจากเด็ก แบบคุ้มครองมากเกินไป รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่าง ๆ นี้มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือจิตใจของเด็ก เช่น ระดับสติปัญญา การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ความเชื่ออำนาจภายในตน เป็นต้น ในเรื่องของความเชื่ออำนาจภายในตน ซึ่งยังมีผู้ศึกษาวิจัยน้อย ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา โดยนำมาหาความสัมพันธ์ และเปรียบเทียบกับกรอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล โดยศึกษากับตัวแปร เพศ ภูมิหลังของครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา ลักษณะของครอบครัว ได้แก่ ครอบครัวเดี่ยว ครอบครัวขยาย และตัวแปรสุดท้ายได้แก่ การคิดแบบเอกลัทธิ โดยตั้งสมมติฐานการวิจัยทั้งหมดดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นในเชิงนิมิต
2. เด็กวัยรุ่นที่รายงานว่าถูกรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่รายงานว่าถูกรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งในเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกลัทธิทั้งในระดับสูงและต่ำในเชิงนิมิต
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับ ความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งในเด็กวัยรุ่นเพศชาย เพศหญิง ในเชิงนิมิต
5. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนทั้งเด็กวัยรุ่นในครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยายในเชิงนิมิต
6. เด็กวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงมีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกัน
7. เด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกลัทธิสูงจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกลัทธิต่ำ

๘. เด็กวัยรุ่นในครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจสูงจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นในครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ

๙. เด็กวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกัน

๑๐. เด็กวัยรุ่นที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกัน

๑๑. เด็กวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพระดับสูงจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพระดับต่ำ

๑๒. เด็กวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพระดับสูงจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพระดับต่ำ

๑๓. เด็กวัยรุ่นในครอบครัวเดี่ยวจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นในครอบครัวขยาย

๑๔. เด็กวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากน้อยแตกต่างกัน

๑๕. เด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนิยมสูง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนิยมต่ำ

๑๖. เด็กวัยรุ่นในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและต่ำ

๑๗. เด็กวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากน้อยแตกต่างกัน

๑๘. เด็กวัยรุ่นที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากน้อยแตกต่างกัน

๑๙. เด็กวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพระดับสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพระดับต่ำ

๒๐. เด็กวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพระดับสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพระดับต่ำ

๒๑. เด็กวัยรุ่นในครอบครัวเดี่ยวได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผลมากกว่าวัยรุ่นในครอบครัวขยาย

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2527 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทโรงเรียนสหศึกษา กรมสามัญศึกษาใน กรุงเทพมหานคร จำนวน 69 โรงเรียน จำนวนนักเรียนชาย 28,071 คน และ นักเรียนหญิง 23,978 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2527 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทโรงเรียนสหศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร 740 คน จากโรงเรียน 8 โรงเรียน 16 ห้องเรียน

วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มเขตต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 8 เขตจากจำนวนเขตทั้งหมด 24 เขต
2. สุ่มโรงเรียนในแต่ละเขตตามข้อ 1 เขตละ 1 โรงเรียน รวมทั้งหมด 8 โรงเรียน
3. สุ่มห้องเรียนโรงเรียนละ 2 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 16 ห้องเรียน

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาตามรายละเอียดดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 รายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง

ที่	อำเภอ	โรงเรียน	จำนวนห้อง เรียนทั้งหมด	จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน	
					ชาย	หญิง
1	เขตคูสิด	ราชวินิตมัธยม	12	2	60	50
2	เขตพญาไท	สันติราษฎร์วิทยาลัย	14	2	50	30
3	เขตยานนาวา	ยานนาวาเวศวิทยาลัย	14	2	51	32
4	เขตบางกอกน้อย	สีโนรสวิทยาลัย	15	2	56	44
5	เขตบางกะปิ	สตรีวิทยา 2	12	2	38	56
6	เขตบางเขน	หอวัง	14	2		
7	เขตภาษีเจริญ	วัดรางบัว	12	2	30	60
8	เขตห้วยขวาง	จันทน์บุปผาใหญ่	12	2	40	50
		รวม		16	381	359

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างและปรับปรุงแบบสอบถาม แบบทดสอบ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
รวมทั้งหมด 4 ฉบับคือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของตนเองและของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง
2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูแม่ในวัยเด็ก

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน
4. แบบทดสอบเกี่ยวกับการคิดแบบเอกลัทธิ

ลักษณะแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของตนเองและครอบครัว เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของผู้ตอบ เช่น เพศ ชื่อสถานศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม ลักษณะของครอบครัว อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง และระดับเศรษฐกิจของครอบครัว ลักษณะของแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นการให้เติมคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้ผู้ตอบเติมคำตอบลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ดังนี้

ข้าพเจ้าชื่อ..... นามสกุล.....

โรงเรียน.....

เพศ.....ชายหญิง

คะแนนเฉลี่ยสะสมจนถึงปัจจุบัน.....

อาชีพบิดา..... อาชีพมารดา.....

ทำงานหน้าที่..... ทำงานหน้าที่.....

สถานที่ทำงาน..... สถานที่ทำงาน.....

การศึกษาสูงสุดของบิดา..... การศึกษาสูงสุดของมารดา.....

ในครอบครัวของข้าพเจ้า มีรายได้จากต่าง ๆ รวมทั้งสิ้นประมาณเดือนละ

..... น้อยกว่า 3,000 บาท

..... ระหว่าง 3,001 บาท ถึง 8,000 บาท

..... 8,001 บาทขึ้นไป

(เกณฑ์ในการแปรระดับรายได้ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของ ชีรวัฒน์ นิจนตร 2526)

รายได้จำนวนที่ ใช้เลี้ยงคนในครอบครัวทั้งหมด.....คน

บุคคลในครอบครัวของข้าพเจ้ามี.....

.....

.....

(โปรดระบุทั้งหมด เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย จาใช้ ฯลฯ ญาติพี่น้องที่
อยู่ในละแวกหรือบริเวณเดียวกัน)

2. แบบสอบถามการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล เป็นแบบสอบถามวัดปริมาณการใช้
เหตุผลของบิดามารดาของลูกวัย 6-11 ปี ซึ่งอธิบายประกอบการสนับสนุนและห้ามปรามตนในการกระทำ
กิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนมีความสม่ำเสมอและเหมาะสมในการให้รางวัลและลงโทษตนโดยให้
นักเรียนเป็นผู้รายงาน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแบบสอบถามของ รองศาสตราจารย์ ดร.ทองเดือน
พันธุมาวัน (ทองเดือน พันธุมาวัน 2527) โดยเปลี่ยนแปลงข้อความและตัวเลือกใหม่
และนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่
ใช้จริง จำนวน 120 คน

2.1 ลักษณะของแบบสอบถามการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

แบบสอบถามมีจำนวน 10 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมี
ลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย พิสัยของคะแนนรวมของผู้ออกแบบแต่ละคนอยู่ระหว่าง
10 - 60 คะแนน ตัวอย่างของแบบสอบถามได้แสดงไว้ข้างล่างนี้

ตัวอย่างที่เป็นข้อความทางบวก : บิดามารดาของข้าพเจ้าจะอธิบายถึงเหตุผลในการ
ลงโทษข้าพเจ้าทุกครั้ง

☐

จริงที่สุด

☐

จริง

☐

ค่อนข้างจริง

☐

ค่อนข้างไม่จริง

☐

ไม่จริง

☐

ไม่จริงเลย

ตัวอย่างที่เป็นข้อความทางลบ : เมื่อมีคนหรือมารดาชาวเจ้าอาวรณ์เสีย ท่านมักจะ
พาลดูคาหรือลงโทษข้าพเจ้า







 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2.2 การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ในการตรวจให้คะแนนนั้น ถ้าเป็นข้อความทางบวกจะมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบ	จริงที่สุด	ได้คะแนน	6 คะแนน
	จริง	ได้คะแนน	5 คะแนน
	ค่อนข้างจริง	ได้คะแนน	4 คะแนน
	ค่อนข้างไม่จริง	ได้คะแนน	3 คะแนน
	ไม่จริง	ได้คะแนน	2 คะแนน
	ไม่จริงเลย	ได้คะแนน	1 คะแนน

ถ้าเป็นข้อความทางลบ จะมีเกณฑ์การให้คะแนนตรงกันข้าม กล่าวคือ

ถ้าตอบ	จริงที่สุด	ได้คะแนน	1 คะแนน
	จริง	ได้คะแนน	2 คะแนน
	ค่อนข้างจริง	ได้คะแนน	3 คะแนน
	ค่อนข้างไม่จริง	ได้คะแนน	4 คะแนน
	ไม่จริง	ได้คะแนน	5 คะแนน
	ไม่จริงเลย	ได้คะแนน	6 คะแนน

นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาหาค่าความเชื่อมั่นใหม่ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α - coefficient) (Cronbach, 1970 : 161)

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

- เมื่อ ϕ แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนขของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ
 ΣS_1^2 แทน ผลรวมจากความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ

จากการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6319

3. แบบสอบถามความเชื่ออ่านาจากภายในตน

แบบสอบถามฉบับนี้วัดความเชื่ออ่านาจากภายในตนแบบกว้าง ๆ ของเด็ก ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของ ซีแวนสัน และ มิคเคอร์ (Strickland, 1977 : 226 - 227; citing Levenson & Miller, 1976) เพื่อหาแบบสอบถามวัดความเชื่ออ่านาจากภายในตน แบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำที่ต้องใช้สติปัญญา
- ด้านความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการเรียน
- ด้านการรับรู้ทั่ว ๆ ไป เช่น ความเชื่อสิ่งดีกลับ เชื่อโชคเคราะห์

ความเชื่อเกี่ยวกับผลตอบแทนต่าง ๆ ที่ได้รับจากการปฏิบัติระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม

3.1 ลักษณะของแบบสอบถามความเชื่ออ่านาจากภายในตน

แบบสอบถามมีจำนวน 42 ข้อ มีทั้งข้อความที่เป็นทางบวกและทางลบ แต่ละข้อมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 6 หน่วย ตั้งแต่จริงที่สุด ถึง ไม่จริงเลย เพื่อให้ผู้ตอบประเมินตัวอย่างของแบบสอบถามมีดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่เป็นข้อความทางบวก : ข้าพเจ้าชอบตกเพราะไม่ตั้งใจเรียน

☐	☐	☐	☐	☐	☐
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ตัวอย่างที่เป็นข้อความทางลบ : ย่าพเจ้าสอบตกเพราะครูสอนไม่ดี

					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

3.2 การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน

ในการตรวจให้คะแนนนั้น ถ้าเป็นข้อความทางบวกจะมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบ	จริงที่สุด	ใช่คะแนน	6 คะแนน
	จริง	ใช่คะแนน	5 คะแนน
	ค่อนข้างจริง	ใช่คะแนน	4 คะแนน
	ค่อนข้างไม่จริง	ใช่คะแนน	3 คะแนน
	ไม่จริง	ใช่คะแนน	2 คะแนน
	ไม่จริงเลย	ใช่คะแนน	1 คะแนน

ถ้าเป็นข้อความทางลบจะมีเกณฑ์การให้คะแนนตรงกันข้าม กล่าวคือ

ถ้าตอบ	จริงที่สุด	ใช่คะแนน	1 คะแนน
	จริง	ใช่คะแนน	2 คะแนน
	ค่อนข้างจริง	ใช่คะแนน	3 คะแนน
	ค่อนข้างไม่จริง	ใช่คะแนน	4 คะแนน
	ไม่จริง	ใช่คะแนน	5 คะแนน
	ไม่จริงเลย	ใช่คะแนน	6 คะแนน

3.3 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

3.3.1 กำหนดค่านิยามลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนในแต่ละด้าน

โดยการศึกษาจากทฤษฎีทางจิตวิทยาและนิยามจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 สร้างแบบสอบถามให้มีข้อความครอบคลุมตามนิยามที่กำหนดไว้ใน

แต่ละด้าน มีจำนวนทั้งหมด 52 ข้อ แบ่งเป็นด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ด้านความเชื่อเกี่ยวกับการกระทำที่ต้องใช้สติปัญญา จำนวน 13 ข้อ

- ด้านความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการเรียน จำนวน 12 ข้อ
- ด้านการรับรู้ทั่วไป จำนวน 27 ข้อ

3.3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยา จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ในแต่ละคำถาม ข้อคำถามข้อใดมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาว่าตรงตามคำนิยาม ข้อคำถามนั้นนำไปใช้ในการหาคำอ่านาจำแนกต่อไป

3.3.4 นำแบบสอบถามไปทดลองสอบกับเด็กนักเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริง จำนวน 120 คน

3.3.5 วิเคราะห์หาคำอ่านาจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม โดยมีกระบวนการดังนี้คือ ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วนำคะแนนรวมของนักเรียนแต่ละคน มาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดไปจนถึงต่ำสุด แบ่งกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ โดยใช้เทคนิค 25 % แล้วนำคะแนนทั้งสองกลุ่มมาวิเคราะห์หาคำอ่านาจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้สถิติค่าที่ (t - test) (Edwards, 1958 : 139)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน t - distribution
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อคำถามแต่ละข้อของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อคำถามแต่ละข้อของกลุ่มต่ำ
	s_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามของกลุ่มสูง
	s_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามของกลุ่มต่ำ
	n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูง 25 % ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
	n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มต่ำ 25 % ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตาราง 3 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน

ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
1	2.66*	10	-4.55*	19	1.61	28	1.57	37	2.25*	46	3.48*
2	3.37*	11	-2.29	20	1.09	29	3.25*	38	4.33*	47	3.71*
3	3.27*	12	0.84	21	4.48*	30	6.39*	39	2.60*	48	3.90*
4	2.58*	13	6.13*	22	1.66	31	4.36*	40	2.84*	49	2.77*
5	3.42*	14	3.22*	23	3.21*	32	2.76*	41	4.83*	50	3.58*
6	3.93*	15	2.80*	24	2.74*	33	3.79*	42	-0.66	51	3.89*
7	4.79*	16	-0.08	25	4.41*	34	4.26*	43	2.71*	52	3.87*
8	0.69	17	3.74*	26	3.41*	35	5.50*	44	0.29		
9	5.00*	18	2.82*	27	4.58*	36	6.38*	45	5.55*		

3.3.6 จัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงทั้งหมดมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) (Cronbach, 1970 : 101) สูตรในการคำนวณเช่นเดียวกับการหาค่าคุณภาพของแบบสอบถามการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น

จากการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8533

4. แบบทดสอบเกี่ยวกับการศึกษแบบเอกนัย

แบบทดสอบเกี่ยวกับการศึกษแบบเอกนัยเป็นแบบวัดความรู้ทั่ว ๆ ไปของนักเรียนในมิติด้านปฏิบัติการ (Operation) มิติด้านเนื้อหา (Contents) เกี่ยวกับภาพ สัญลักษณ์ และภาษา มิติด้านผลิตผล (Products) เกี่ยวกับหน่วยจำพวก ความสัมพันธ์ ระบบการแปลงรูปและการประยุกต์ ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบวัดการศึกษแบบเอกนัยของ เกรียงศักดิ์ พราวศรี (เกรียงศักดิ์ พราวศรี 2516) โดยให้นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงและนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของ คูเกอร์ - ริชาร์ดสัน 21 (Kuder -Richardson 21) (Guilford, 1965 : 460) สูตรในการคำนวณ

$$r_{tt} = \left(\frac{n}{n-1} \right) \left(\frac{s_t^2 - npq}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อในแบบทดสอบ

p แทน สัดส่วนของคนที่ยอมรับ

q แทน สัดส่วนของคนที่ไม่ยอมรับ ($q = 1 - p$)

pq แทน ผลคูณเฉลี่ยระหว่าง p กับ q

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งหมด

จากการหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7569

ลักษณะของแบบทดสอบเป็นชนิดให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวจาก

ตัวเลือก 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ โดยวิธีเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรที่เห็นว่า

เป็นคำตอบที่ถูกต้องที่สุดในกระดาษคำตอบ

แบบทดสอบแบ่งเป็น 4 ตอนตามลักษณะของเนื้อหา คือ

ตอนที่ 1 ข้อทดสอบชนิดรูปภาพ

ตอนที่ 2 ข้อทดสอบชนิดรูปทรงทางเรขาคณิต

ตอนที่ 3 ข้อทดสอบชนิดสัญลักษณ์

ตอนที่ 4 ข้อทดสอบชนิดภาษา

ตัวอย่าง

1. ให้หาสิ่งที่ไม่เข้าพวกจากสิ่งเร้าที่กำหนดให้ แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

(0) ก. 

ข. 

ค. 

ง. 

(00) ก. จิก

ข. จอย

ค. จิว

ง. แจว

2. ให้พิจารณาถึงระบบของสิ่งเร้าที่กำหนดให้ แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

จากตัวเลือกที่กำหนดให้ ตัวอย่างเช่น

(0) จากตัวอย่างที่ให้ไว้ตามลำดับ ตัวที่เว้นไว้ควรจะเป็นเท่าไร ?

15

20

25

?

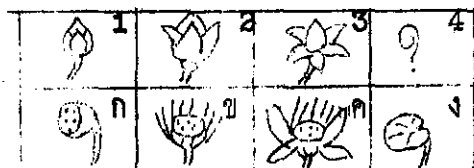
ก. 30

ข. 35

ค. 40

ง. 45

(๐๐) เมื่อพิจารณาสิ่งที่กำหนดให้จากรูปที่ 1, 2, 3 แล้ว รูปที่ 4 ควรจะเป็นอะไร

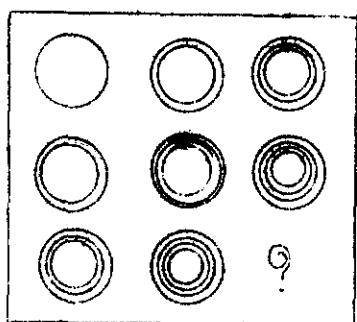


3. ให้พิจารณาถึงความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าที่กำหนดให้ แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดจากตัวเลือกที่กำหนดให้ ตัวอย่างเช่น

(๐) ถ้านักกีฬา $\longrightarrow$ การแข่งขัน แล้ว นักเรียน $\longrightarrow$?

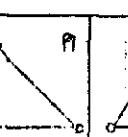
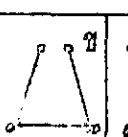
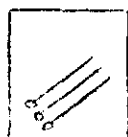
ก. การเรียน ข. ความขยัน ค. การเล่น ง. การสอบ

(๐๐)



4. ให้คาดการณ์ล่วงหน้าจากสิ่งเร้าที่กำหนดให้ ว่าสามารถประยุกต์เป็นอะไรได้ จากตัวเลือกที่กำหนดให้ ตัวอย่างเช่น

(๐) จากภาพในกรอบทางซ้ายมือ จะแปลเป็นภาพใดทางขวามือได้



เกณฑ์การให้คะแนนถือว่า ถ้าตอบถูกในแต่ละข้อให้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดให้ 0 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดตามโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สุ่มตัวอย่างได้โดยทำจดหมายแจ้งความประสงค์ของการสอบ ขอนักเรียน เวลา ที่จะทดสอบแก่นักเรียน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกและความร่วมมือจากทางโรงเรียนในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยจะได้ติดตามด้วยตนเอง

2. หลังจากผู้วิจัยได้ติดต่อกับโรงเรียนและนักหมายวัน เวลา แล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามและแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนด้วยตนเอง โดยมีหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ทดสอบนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่เกิน 2 ชั่วโมง
4. กักเลือกแบบทดสอบที่ได้รับคืน เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบและแบบสอบถามทุกข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามและรายละเอียดจากแบบสอบถามไปหาค่าสถิติพื้นฐานและวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. สมมติฐานข้อ 1, 3 - 5 เป็นการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และเปิดตารางทดสอบนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์ดังกล่าว
4. สมมติฐานข้อ 2, 6, 7, 11 - 15, 19 - 21 ใช้สถิติค่าที (t - test)
5. สมมติฐานข้อ 8 - 10, 16 - 18 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจะทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน (Ferguson. 1976 : 47)
 - 1.1 หาค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ferguson. 1976 : 64)

$$s = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่อ

อำนาจภายในตน โดยใช้สูตรของ เพียร์สัน (Pearson Product moment Correlation Coefficient) (Garrett. 1969 : 143)

$$r = \frac{N\sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N\sum x^2 - (\sum x)^2][N\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร x กับตัวแปร y

$\sum x$ แทน ผลรวมของผลการวัดจากตัวแปร x

$\sum y$ แทน ผลรวมของผลการวัดจากตัวแปร y

$\sum xy$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง x กับ y

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของ

$\sum Y^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของ

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยเปิดตารางทดสอบนัยสำคัญ

3. ทดสอบความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติ F_{max} (Winer, 1971 : 206) เพื่อพิจารณาการเลือกใช้สถิติค่า t (t -test) ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$$F_{max} = \frac{S_{largest}^2}{S_{smallest}^2}$$

F_{max} แทน ความเป็นเอกพจน์ของความแปรปรวน

$S_{largest}^2$ แทน ความแปรปรวนที่มีค่าสูงสุด

$S_{smallest}^2$ แทน ความแปรปรวนที่มีค่าต่ำสุด

เมื่อทดสอบแล้วพบว่าในกรณีนี้ 1

$t_1 = t_2$ จะทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มโดยใช้สถิติค่า t (t -test) (ซูตริ วงศ์วัชร 2527 : 179)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left(\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right) \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}} \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

s_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

n_1 แทน กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 แทน กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

ในกรณีที่ 2 ถ้า $\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$ จะทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มโดยใช้สถิติค่าที (t - test) (ฐศิริ วงศ์วัฒน์ 2527 : 180)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1}\right) + \left(\frac{s_2^2}{n_2}\right)}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1}\right)}{n_1-1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2}\right)}{n_2-1}}$$

ส่วนสัญลักษณ์ที่ใช้มีความหมายเช่นเดียวกับสูตรความแปรปรวนเท่ากัน

4. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่าสองกลุ่ม
โดยใช้สถิติค่าเอฟ (F - test) (Winer. 1971 : 785)

$$F = \frac{MS_A}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution

MS_A แทน Mean Square ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

MS_W แทน Mean Square ภายในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จะทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีทดสอบของ เชฟเฟ (Scheffe') (Kirk. 1968 : 90 - 91)

$$S = \sqrt{(k - 1) F_{\alpha; V_1, V_2}} \sqrt{MS_{\text{error}} \left[\sum_{j=1}^k \frac{(C_j)^2}{n_j} \right]}$$

$F_{\alpha; V_1, V_2}$ แทน ค่า F ที่ขึ้นความเป็นอิสระ V_1, V_2 จากตาราง

k แทน จำนวนระดับการทดลอง

C_j แทน สัมประสิทธิ์การเปรียบเทียบ

n_j แทน จำนวนคะแนนในระดับการทดลอง j

ผลการศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย และเพื่อสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
n	แทน	จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน	ความแปรปรวน
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง
MS_e	แทน	ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน
r	แทน	จำนวนชั้นที่ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่างกันตามลำดับ
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
$\sum X$	แทน	ผลรวมของผลการวัดจากตัวแปร X
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของ X
$\sum Y$	แทน	ผลรวมของผลการวัดจากตัวแปร Y

ΣY^2	แทน ผลรวมของกำลังสองของ Y
ΣXY	แทน ผลรวมของผลคูณระหว่าง X กับ Y
r_{XY}	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X กับ Y

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอเป็นลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

ตอนที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผลกับ

ลักษณะความเชื่ออ่านจากภายในตนของวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผลกับ

ความเชื่ออ่านจากภายในตนของวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร ที่มีการคิดแบบเอกนิยม เพศ และ ภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความเชื่ออ่านจากภายในตน ระหว่างเด็กวัยรุ่นที่ถูกยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อย

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความเชื่ออ่านจากภายในตนของวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานครที่มีการคิดแบบเอกนิยม เพศ และภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน

ตอนที่ 6 เปรียบเทียบปริมาณการได้รับการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผลของวัยรุ่นไทยที่มีการคิดแบบเอกนิยม เพศ และภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา ผู้วิจัยได้แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะต่าง ๆ ในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะ

ลักษณะ		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	381	51.5
	หญิง	359	48.5
อาชีพ	1. รับจ้างหรือใช้แรงงาน	187	25.3
	2. ช่างฝีมือ	53	7.2
	3. เป็นพนักงานในหน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ	64	8.6
	4. เป็นเจ้าของร้านค้าหรือกิจการอื่น ๆ	168	22.7
	5. เป็นข้าราชการหรือผู้บริหารระดับสูง	197	25.8
อาชีพการค้า	1. รับจ้างหรือใช้แรงงาน	91	12.3
	2. ช่างฝีมือ	34	4.6
	3. เป็นพนักงานในหน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ	28	3.8
	4. เป็นเจ้าของร้านค้าหรือกิจการอื่น ๆ	243	32.8
	5. เป็นข้าราชการหรือผู้บริหารระดับสูง	86	11.6
รายได้	1. รายได้น้อย	140	19.0
	2. รายได้ปานกลาง	333	52.4
	3. รายได้สูง	212	28.6
ชนิดของครอบครัว	ครอบครัวเดี่ยว	422	57.0
	ครอบครัวขยาย	318	43.0

ตาราง 4 (ต่อ)

ลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ	
ระดับการศึกษาของบิดา	1. ระดับต่ำ	256	34.6
	2. ระดับกลาง	90	12.2
	3. ระดับสูง	326	44.1
ระดับการศึกษาของมารดา	1. ระดับต่ำ	397	53.6
	2. ระดับกลาง	101	73.6
	3. ระดับสูง	132	24.6

ตาราง 5 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	$\bar{X}$	S
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	40.855	7.450
การคิดแบบเอกนัย	33.595	6.226
ความเชื่ออำนาจภายในตน	174.535	19.359

ตอนที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผลกับลักษณะความเชื่ออ่านาจากภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าคะแนนการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผลของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออ่านาจากภายในตนในเชิงนิมาน ($r = 0.4087$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 1

ตอนที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออ่านาจากภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานครที่มี การคิดแบบเอกนัย เพศ และ ลักษณะทางครอบครัวต่างกัน

สำหรับเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนัยสูง และเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนัยต่ำ การยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออ่านาจากภายในตนในเชิงนิมาน ($r = 0.4131$ และ $r = 0.3606$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

ในกลุ่มเด็กวัยรุ่นเพศชายพบว่าคะแนนความเชื่ออ่านาจากภายในตนสัมพันธ์กับคะแนนการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผล ($r = 0.3765$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนวัยรุ่นเพศหญิงพบว่ามีความสัมพันธ์กับคะแนนการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผล ($r = 0.4591$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4

สำหรับเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวเดี่ยว พบว่าคะแนนการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออ่านาจากภายในตนในเชิงนิมาน ($r = 0.4394$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวขยาย พบว่าคะแนนการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออ่านาจากภายในตนในเชิงนิมาน ($r = 0.3755$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความเชื่ออ่านาจากภายในตนระหว่างเด็กวัยรุ่นที่ถูกยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อย ดังแสดงผลในตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่น
จำแนกตามปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อย

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก	394	180.59	18.70	9.62*
กลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย	346	167.75	17.75	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร
ที่มี การคิดแบบเอกนิยม เพศ และภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน

ตาราง 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่น
จำแนกตามเพศ

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
ชาย	381	172.60	13.15	-2.81*
หญิง	359	176.59	20.39	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นเพศหญิงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 6

ตาราง 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามการคิดแบบเอกนัย

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
กลุ่มที่มีความคิดเอกนัยสูง	350	179.30	19.58	6.52 *
กลุ่มที่มีความคิดเอกนัยต่ำ	390	170.26	18.15	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนัยสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนัยต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 7

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของวัยรุ่น จำแนกตามระดับเศรษฐกิจของบิดามารดา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1,697.21	4.572 *
ภายในกลุ่ม	737	371.18	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่าวัฏกันที่ปริมาณการคามีระดับเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความเชื่อ
อำนาจภายในตนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการพบว่าเด็กวัฏกันที่ปริมาณการคามีระดับเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความเชื่ออำนาจ
ภายในตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยความเชื่อ
อำนาจภายในตนของเด็กวัฏกันที่ปริมาณการคามีระดับเศรษฐกิจสูง ปานกลาง และต่ำ มา
เปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe') ดังแสดงผล
ในตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัฏกันที่ปริมาณการ
มีระดับเศรษฐกิจ สูง ปานกลาง และต่ำ เป็นรายคู่

ระดับเศรษฐกิจ				
	$\bar{X}$	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
		176.86	175.34	171.65
สูง	176.86	—	1.52	5.21*
ปานกลาง	175.34		—	3.69
ต่ำ	171.65			—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่าเด็กวัฏกันที่ปริมาณการคามีระดับเศรษฐกิจสูง มีความเชื่ออำนาจ
ภายในตนมากกว่าเด็กวัฏกันที่ปริมาณการคามีระดับเศรษฐกิจต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัฏกันที่ปริมาณการคามีระดับเศรษฐกิจ ปานกลาง และเด็กวัฏกันที่ปริมาณการ
มีระดับเศรษฐกิจปานกลางมีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างจากเด็กวัฏกันที่ปริมาณการคามีระดับ

เศรษฐกิจต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 ที่ว่าวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจต่ำและไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในส่วนที่ว่าวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่น
จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2,551.39	6.977*
ภายในกลุ่ม	669	365.70	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่าวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการพบว่าวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นซึ่งมีความสามารถมีระดับการศึกษา สูง ปานกลาง ต่ำ มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงผลในตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนเองของเด็กวัยรุ่นซึ่งมีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง ต่ำ เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา		สูง	ปานกลาง	ต่ำ
	$\bar{X}$	177.53	172.09	171.99
สูง	177.53	—	5.44	6.54 *
ปานกลาง	172.09		—	0.10
ต่ำ	171.99			—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษานปานกลาง และเด็กวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษานปานกลางมีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 9

ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออ่านาภายในตนของเด็กวัย 6-7
จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4,461.65	12.39*
ภายในกลุ่ม	677	360.10	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่าเด็กวัย 6-7 ที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความเชื่ออ่านาภายในตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการพบว่าเด็กวัย 6-7 ที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเชื่ออ่านาภายในตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออ่านาภายในตนของเด็กวัย 6-7 ซึ่งมารดามีระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe') ดังแสดงผลในตาราง 14

ตาราง 14 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออ่านาจากภายในตนของวัยรุ่นซึ่งมารดาในระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ เป็นรายตัว

ระดับการศึกษา		สูง	ปานกลาง	ต่ำ
	$\bar{X}$	179.97	177.39	172.00
สูง	179.97	—	2.08	7.97*
ปานกลาง	177.89		—	5.89*
ต่ำ	172.00			—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 14 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดาในระดับการศึกษาสูง มีความเชื่ออ่านาจากภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดาการศึกษาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่ต่างจากวัยรุ่นที่มารดาในระดับการศึกษานกลาง ส่วนเด็กวัยรุ่นที่มารดาในระดับการศึกษานกลางมีความเชื่ออ่านาจากภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดาในระดับการศึกษาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 10

ตาราง 15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออ่านาจากภายในตนของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามอาชีพของบิดา

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
อาชีพระดับสูง	359	176.75	18.93	2.79*
อาชีพระดับต่ำ	304	172.58	19.42	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่มีค่ามีอาชีพระดับสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าวัยรุ่นที่มีค่ามีอาชีพระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 11

ตาราง 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นจำแนกตามอาชีพของมารดา

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	s	t
อาชีพระดับสูง	329	175.75	19.18	2.24 *
อาชีพระดับต่ำ	153	171.50	19.76	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่มีมารดาอาชีพระดับสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีมารดาอาชีพระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 12

ตาราง 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่น ซึ่งจำแนกตามลักษณะของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	s	t
ครอบครัวเดี่ยว	422	173.63	19.39	- 1.46
ครอบครัวขยาย	313	175.73	19.28	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวเดี่ยว มีความเชื่ออำนาจภายในตน ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวขยาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 13

ตาราง 18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามเพศ

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
ชาย	381	41.35	6.82	1.86
หญิง	359	40.33	8.04	

จากตาราง 18 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 14

ตาราง 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาสูง	350	42.19	7.15	4.70 *
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่ำ	390	39.65	7.52	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกลัษณ์สูง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกลัษณ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง
สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 15

ตาราง 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
ของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามระดับเศรษฐกิจของบิดามารดา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	823.66	15.42*
ภายในกลุ่ม	737	53.41	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจแตกต่างกันได้รับการ
อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการพบว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจแตกต่างกัน ได้รับการอบรมเลี้ยงดู
แบบใช้เหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยการอบรม
เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจสูง ปานกลาง ต่ำ มาเปรียบเทียบ
เป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่าง โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe') ดังแสดงผลในตาราง 21

ตาราง 21 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่น
ซึ่งจำแนกตามระดับเศรษฐกิจ สูง ปานกลาง และต่ำ ของบิดามารดา เป็นรายคู่

ระดับเศรษฐกิจ		สูง	ปานกลาง	ต่ำ
	$\bar{X}$	42.42	41.47	38.83
สูง	42.42	—	0.95	3.59*
ปานกลาง	41.47		—	2.64*
ต่ำ	38.83			—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 21 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจสูง ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจปานกลางได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 16 ที่ว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจสูงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจต่ำแต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจสูงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามารดามีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

ตาราง 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	999.14	18.932 *
ภายในกลุ่ม	669	52.78	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการพบว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่นซึ่งบิดามีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงผลในตาราง 23

ตาราง 23 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่น
ซึ่งบิดามีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา		สูง	ปานกลาง	ต่ำ
	$\bar{X}$	42.65	40.11	38.98
สูง	42.65	—	2.54*	3.66*
ปานกลาง	40.11		—	1.13
ต่ำ	38.98			—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษาสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษาปานกลางและต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เด็กวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษาปานกลางได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่บิดามีระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 17

ตาราง 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
ของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	1,024.59	19.117*
ภายในกลุ่ม	677	53.59	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกันได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของวัยรุ่นที่มารดามีระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe') ดังแสดงผลในตาราง 25

ตาราง 25 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่น
ที่มารดา มีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา		สูง	ปานกลาง	ต่ำ
	$\bar{X}$	43.52	41.45	39.50
สูง	43.52	—	2.07	4.02 *
ปานกลาง	41.45		—	1.95
ต่ำ	39.50			—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดา มีระดับการศึกษาสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดา มีระดับการศึกษาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากมารดาที่มีระดับการศึกษาปานกลาง และเด็กวัยรุ่นที่มารดา มีระดับการศึกษาปานกลางได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มารดา มีระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 18

ตาราง 26 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของ
เด็กวัยรุ่น จำแนกตามอาชีพของบิดา

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
อาชีพระดับสูง	359	42.11	7.24	4.27*
อาชีพระดับต่ำ	304	39.66	7.49	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพระดับสูงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่บิดามีอาชีพระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 19

ตาราง 27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของ
เด็กวัยรุ่น จำแนกตามอาชีพของมารดา

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
อาชีพระดับสูง	329	40.99	7.56	2.00
อาชีพระดับต่ำ	153	39.52	7.46	

จากตาราง 27 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพระดับสูง ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มารดามีอาชีพระดับต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 20

ตาราง 28 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการได้รับการยอมรับถึงคุณภาพของ
วัยรุ่น จำแนกตามลักษณะของครอบครัว

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	t
ครอบครัวเดี่ยว	422	4.11	7.39	1.07
ครอบครัวขยาย	318	40.52	7.53	

จากตาราง 28 แสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวเดี่ยว ได้รับการยอมรับถึงคุณภาพ
ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวขยาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่
ตั้งไว้ในข้อที่ 21

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทย่อความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตัวของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตัวของวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานครที่มี การคิดแบบเอกลัทธิ เพศ และลักษณะทางครอบครัวต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่ออำนาจภายในตนระหว่างเด็กวัยรุ่นที่ถูกอบรมแบบใช้เหตุผลมากและน้อย
4. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานครที่มีการคิดแบบเอกลัทธิ เพศ และภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน
5. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่นไทยที่มีการคิดแบบเอกลัทธิ เพศ และภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2527 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทโรงเรียนสหศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 โรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 740 คน แบ่งเป็นชาย 381 คน และหญิง 359 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างและปรับปรุงแบบสอบถาม แบบทดสอบ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 4 ฉบับ ได้แก่

- 2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของตนเองและของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง
- 2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผล
- 2.3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจภายในตน
- 2.4 แบบทดสอบการคิดแบบเอกนัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยออกเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปให้นักเรียนทำในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้ชี้แจงตามคำชี้แจงในแบบสอบถามและดูแลให้นักเรียนตอบให้ครบทุกข้อ นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาทำประมาณ 1 ชั่วโมง หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืน มาคัดเลือกไว้เฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะ
2. หาค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ศึกษา
3. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผลกับลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานคร โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยเปิดตารางทดสอบนัยสำคัญ
4. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานครที่มี การคิดแบบเอกนัย เพศ และภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

5. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนระหว่างเด็กวัยรุ่นที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อย โดยใช้สถิติค่าที (t - test)

6. เปรียบเทียบความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาระดับเอกนัย เฟส และภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน ในกรณีที่มีกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม ใช้สถิติค่าที (t - test) กรณีที่มีกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มใช้สถิติค่าเอฟ (F - test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe')

7. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่นไทยที่มีการศึกษาระดับเอกนัย เฟส และภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน ใช้สถิติทดสอบเช่นเดียวกับข้อ 6

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนในเชิงนิมิต ($r = 0.4087$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

2. เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

3. ในกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีการศึกษาระดับเอกนัยสูงและกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีการศึกษาระดับเอกนัยต่ำพบว่าคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนในเชิงนิมิต ($r = 0.4131$ และ $r = 0.3606$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

4. ในกลุ่มเด็กวัยรุ่นเพศชายและเด็กวัยรุ่นเพศหญิงพบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจภายในตน มีความสัมพันธ์กับคะแนนการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในเชิงนิมาน ($r = 0.3765$ และ $r = 0.4591$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4

5. สำหรับเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวเดี่ยว และเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวขยายพบว่า คะแนนการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนในเชิงนิมาน ($r = 0.4394$ และ $r = 0.3755$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5

6. จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนระหว่างเด็กวัยรุ่นเพศชายกับเด็กวัยรุ่นเพศหญิงพบว่า เด็กวัยรุ่นเพศหญิงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6

7. เด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกลัคนัยสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกลัคนัยต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7

8. เด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจปานกลางมีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 ที่ว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจต่ำ แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในส่วนที่ว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจปานกลาง

9. เด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาค่อนข้างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษานานกลาง และเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษานานกลางมีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาค่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9

10. เด็กวัยรุ่นที่มารดาไม่มีความรู้ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มารดาไม่มีความรู้ระดับการศึกษาสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดาไม่มีความรู้ระดับการศึกษาค่อนข้างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มารดาไม่มีความรู้ระดับการศึกษานานกลาง และเด็กวัยรุ่นที่มารดาไม่มีความรู้ระดับการศึกษานานกลางมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดาไม่มีความรู้ระดับการศึกษาค่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 10

11. เด็กวัยรุ่นที่มีศาสนาอิสลามมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีศาสนาพุทธอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 11

12. เด็กวัยรุ่นที่มารดาไม่มีความรู้ระดับการศึกษาสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดาไม่มีความรู้ระดับการศึกษาค่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 12

13. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวเดี่ยวมีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวขยายซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 13

14. เด็กวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 14

15. เด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกลัทธิสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกลัทธิต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 15

16. เด็กวัยรุ่นที่มีความว่องไวระดับสูงและมีความแตกต่างได้รับการยอมรับอย่างสูงและแตกต่างกันอย่างมากมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อวิเคราะห์ผลการยอมรับอย่างสูงและแตกต่างกันอย่างมากเป็นรายคู่พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความว่องไวระดับสูงได้รับการยอมรับอย่างสูงและแตกต่างกันอย่างมากมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีความว่องไวปานกลาง และเด็กวัยรุ่นที่มีความว่องไวระดับสูงได้รับการยอมรับอย่างสูงและแตกต่างกันอย่างมากมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 16 ว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความว่องไวระดับสูงได้รับการยอมรับอย่างสูงและแตกต่างกันอย่างมากมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความว่องไวระดับสูงได้รับการยอมรับอย่างสูงและแตกต่างกันอย่างมากมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

17. เด็กวัย 6 ปีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาเปรียบเทียบเป็นรายกลุ่มพบว่า เด็กวัย 6 ปีที่มีระดับการศึกษาสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัย 6 ปีที่มีระดับการศึกษานานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เด็กวัย 6 ปีที่มีระดับการศึกษานานกลางได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัย 6 ปีที่มีระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 14

18. เด็กวัย 6 ปี ที่มารดาไม่ได้รับการศึกษาแตกต่างก็ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า เด็กวัย 6 ปี ที่มารดาไม่ได้รับการศึกษาสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัย 6 ปี ที่มารดาไม่ได้รับการศึกษาคำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัย 6 ปี ที่มารดาไม่ได้รับการศึกษาปานกลางและเด็กวัย 6 ปี ที่มารดาไม่ได้รับการศึกษาปานกลางได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัย 6 ปี ที่มารดาไม่ได้รับการศึกษาคำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 18

19. เด็กวัยรุ่นที่มีความเชื่อพระคัมภีร์สูง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความเชื่อพระคัมภีร์ต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 19

20. เด็กวัยรุ่นที่มารดาที่มีความเชื่อพระคัมภีร์สูง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มารดาที่มีความเชื่อพระคัมภีร์ต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 20

21. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวเดี่ยว ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวขยาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 21

อภิปรายผล

1. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตน
จากการวิจัยพบว่าคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนในเชิงนิมิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.4087$) ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1 และเมื่อแยกพิจารณาในกลุ่มย่อย ก็ยังพบว่าคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนในเชิงนิมิตในทุกกลุ่ม กล่าวคือ

1.1 ในกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเลขคณิตสูงและในกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเลขคณิตต่ำ คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนในเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.4131$ และ 0.3606 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

1.2 ในกลุ่มเด็กวัยรุ่นเพศชายและในกลุ่มเด็กวัยรุ่นเพศหญิงพบว่า คะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.3765$ และ 0.4571 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4

1.3 ในกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวเดี่ยวและในกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวขยาย พบว่าคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนในเชิงนิมิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.4394$ และ 0.3755 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5

การที่พบว่าคะแนนการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตน ไม่ว่าจะพิจารณาในกลุ่มรวมหรือกลุ่มย่อยนั้น ทั้งนี้เนื่องมาจากความบิดามารดาใช้วิธีการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ต้องมีการอธิบายเหตุผลของการกระทำ ให้อิสระเด็กตามสมควรในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีการให้รางวัลและการลงโทษที่เหมาะสม มีความคงเส้นคงวาในการฝึกวินัย เมื่อเด็กทำความดีหรือทำถูกต้องก็จะได้รับรางวัลทุกครั้ง ถ้าทำผิดก็จะถูกทำโทษอย่างสม่ำเสมอ เด็กจะรู้สึกว่าการได้รับรางวัลหรือลงโทษเกิดจากการกระทำของตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่ออำนาจภายในตนให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก ซึ่งจากผลงานวิจัยของ สตรีกแลนด์ (Strickland, 1977 : 256) พบว่าผู้ใหญ่ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะรายงานผลที่สอดคล้องต่อกันในทางบวกเกี่ยวกับการยอมรับเลี้ยงดูในวัยเด็กกว่าตนได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบที่พ่อแม่ปล่อยให้ตนทำอะไรก็ได้ด้วยตนเอง โดยพ่อแม่จะคอยควบคุมและปกป้องคุ้มครองน้อยที่สุด

2. ปริมาณการได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตน

จากการวิจัยพบว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2 ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะผลสืบเนื่องมาจากข้อ 1 ที่พบว่าคะแนนการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับคะแนนความเชื่ออำนาจภายในตนในเชิงบวก ดังนั้นเด็กที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากจึงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ซึ่งผลการวิจัยนี้พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โนวิกกี และ ซีเกล (Nowicki and Segal, 1972 : 33 - 37) ที่ได้ศึกษาอิทธิพลของการยอมรับเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีต่อความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกของเด็กผิวขาวซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น 12 พบว่าการรับรู้ความเกื้อการุณย์ของพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับการมีความเชื่ออำนาจภายในตน นั่นคือเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะรับรู้พ่อแม่ยอมรับเลี้ยงดูตนแบบให้ความรักและให้การสนับสนุนตนมากกว่าเด็กที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน แต่เนื่องจากความเกื้อการุณย์ของพ่อแม่แน่นอนนอกจากจะประกอบไปด้วยความรักและการให้การสนับสนุนแล้วยังประกอบไปด้วยการให้อิสระและการใช้เหตุผลด้วย ดังนั้นจากการวิจัยของ โนวิกกี และ

ซีเกล จึงอาจกล่าวได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออ่านาภายในตนเอง

3. เพศกับความเชื่ออ่านาภายในตน

จากการวิจัยพบว่าเด็กวัยรุ่นเพศหญิงมีความเชื่ออ่านาภายในตนมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($T = 176.59$ และ 172.60 ตามลำดับ) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัญญรัตน์ จิรวงศ์สงการ (อัญญรัตน์ จิรวงศ์สงการ 2526) ที่พบว่านักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความเชื่ออ่านาภายใน - ภายนอกตนแตกต่างกัน ส่วนผลการวิจัยของ พจน์ จันทรวีระกุล (พจน์ จันทรวีระกุล 2515) สโตรแมน (Stroman. 1976) และ ทาบาตาเบอี (Tabatabai. 1981) พบว่าเพศชายมีความเชื่ออ่านาภายในตนสูงกว่าเพศหญิง ส่วนผลงานวิจัยที่ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศกับความเชื่ออ่านาภายในตนได้แก่ แบริดลีย์ (Bradly. 1974) จันทรเพ็ญ เจริญผลารักษ์ (จันทรเพ็ญ เจริญผลารักษ์ 2516) ภรณา กิจยัยน (ภรณา กิจยัยน 2517) และมนตรี อนันตรักษ์ (มนตรี อนันตรักษ์ 2517) การที่พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศหญิงมีความเชื่ออ่านาภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นเพศชาย อาจจะเป็นเพราะในปัจจุบันนี้เพศหญิงได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับเด็กผู้ชาย ได้รับข้อมูลต่าง ๆ จากสิ่งแวดล้อมเท่าเทียมกับเด็กวัยรุ่นเพศชาย แต่เนื่องจากวิถีทางจิตวิทยานี้ยอมรับว่าในวัยอายุที่เท่ากันนั้นเด็กหญิงมักจะมีวุฒิภาวะเร็วกว่าเด็กผู้ชาย ซึ่งก็หมายความว่าในวัยอายุที่เท่ากันนั้นเด็กหญิงจะมีความคิด มีความเข้าใจ มีการหยั่งเห็นในสิ่งต่าง ๆ ดีกว่าเด็กผู้ชาย มีเหตุผลที่เป็นจริงมากกว่าเด็กชาย ดังนั้นจึงอาจเป็นไปได้ที่พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศหญิงมีความเชื่ออ่านาภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นเพศชาย

4. ปริมาณการคิดแบบเอกนัยกับความเชื่ออ่านาภายในตน

จากการวิจัยพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนัยสูง มีความเชื่ออ่านาภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนัยต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7 ตามทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของ เทอร์สโตน (Thurstone. 1947) แบ่ง

โครงสร้างทางสติปัญญาออกเป็น 3 มิติ และมิติแบ่งออกเป็นหลาย ๆ องค์ประกอบ การศึกษาแบบเอกนิยมจัดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสติปัญญาด้วย จากผลการวิจัยของ สตีเฟนส์ (Stephens, 1971 - 1973; citing Strickland, 1977 : 257) พบว่าความเชื่ออำนาจภายในตนมีความสัมพันธ์กับสติปัญญาและความเต็มใจที่จะรับข้อมูลจากสภาพแวดล้อม ผลการวิจัยนี้ยังให้เห็นว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงย่อมเข้าใจถึงผลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองว่ามาจากการกระทำของตนเป็นสำคัญ มิใช่เกิดจากสิ่งลึกลับมหาลึกลับไป ซึ่งต่างจากผู้ที่มีการศึกษาต่ำที่อาจวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดสิ่งต่าง ๆ ไกลยากกว่า

5. ภูมิหลังของครอบครัวกับความเชื่ออำนาจภายในตน

จากการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีภูมิหลังของครอบครัวแตกต่างกันมีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกัน ดังจะแยกกล่าวต่อไปนี้

5.1 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 9, 10 พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถในระดับเศรษฐกิจสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถในระดับเศรษฐกิจต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถในระดับเศรษฐกิจปานกลางและเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถในระดับเศรษฐกิจปานกลางมีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถในระดับเศรษฐกิจต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อที่ 8 ที่ว่ามีความสามารถในระดับเศรษฐกิจสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถในระดับเศรษฐกิจต่ำ แต่ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในส่วนที่ว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถในระดับเศรษฐกิจสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถในระดับเศรษฐกิจปานกลาง จากผลการวิจัยของ สุนทร โกมิน (สุนทร โกมิน 2522) พบว่าผู้ที่มีการศึกษาหรือผู้ที่มีการได้น้อย มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงหรือผู้ที่มีการได้สูง และแฟรงกลิน (Franklin, 1963; citing Rotter, 1966 : 18) พบว่านักเรียนที่มีชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่านักเรียนที่มีชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ อย่างมีนัยสำคัญ การที่พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถในระดับเศรษฐกิจสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถในระดับเศรษฐกิจต่ำ ทั้งนี้เป็นเพราะเด็กวัยรุ่น

เหล่านี้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีการอบรมเลี้ยงดูที่ดี พ่อแม่มีสติปัญญาดีและการศึกษาที่สูงขึ้นก็จะทำให้เด็กมีสติปัญญาดีเช่นเดียวกับพ่อแม่ ดังนั้นเด็กเหล่านี้จะเป็นผู้ที่เข้าใจ ยอมรับ หยั่งเห็น สิ่งต่าง ๆ ได้ดีกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า ส่วนที่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับเศรษฐกิจสูงกับเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับเศรษฐกิจปานกลางนั้น อาจจะเป็นเพราะข้อมูลต่าง ๆ ที่เด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้ได้รับจากพ่อแม่และสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน

5.2 เด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 9 และเมื่อวิเคราะห์ความเชื่ออำนาจภายในตนมาเปรียบเทียบกับรายชื่อบุคคลว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาค่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษานานกลางและเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษานานกลางมีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาค่ำ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุนทรี โคมิน (สุนทรี โคมิน 2522) ที่พบว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำ มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง และแฟรงคลิน (Franklin, 1963; citing Rotter, 1966 : 18) พบว่านักเรียนที่มีชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมสูง (ระดับการศึกษาสูง) ว่าจะมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่านักเรียนที่มีชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำอย่างมีนัยสำคัญ การที่พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาค่ำนั้น เหตุผลก็คล้ายคลึงกับข้อที่ 5.1 นั่นคือ พ่อแม่ที่มีการศึกษาก็มักจะเลี้ยงดูดีและมีการให้เหตุผลและการลงโทษอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้เด็กพัฒนาความเชื่ออำนาจภายในตนดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาค่ำ ซึ่งมักอบรมแบบใช้อำนาจ มีการลงโทษที่รุนแรงเกินกว่าเหตุ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำลายความเชื่อในความสามารถของตนเองและโยนไปถึง เป็นเด็กที่เชื่ออำนาจภายในตนน้อยกว่าเชื่ออำนาจภายในตน ส่วนเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างจากวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษานานกลาง อาจเป็นเพราะมีทั้งสองระดับที่มีการตัดสินใจหรือการใช้เหตุผล

ในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองในลักษณะใดก็ดียังกัน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ความเชื่อ
อำนาจภายในตนไม่แตกต่างกัน

5.3 เด็กวัยรุ่นที่มารดามีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเชื่ออำนาจภายในตน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 10 และเมื่อนำ
คะแนนเฉลี่ยความเชื่ออำนาจภายในตนมาเปรียบเทียบเป็นรายกลุ่มพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มารดา
มีการศึกษาสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดาไม่มีการศึกษาต่ำอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มารดาไม่มีการศึกษาปานกลาง
และเด็กวัยรุ่นที่มารดาไม่มีการศึกษาปานกลางมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่
มารดาไม่มีการศึกษาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ
ชานซ์ (Chance, 1965 : 168 - 179) ที่พบว่านักเรียนที่มารดาไม่มีการศึกษาสูง มีความ
เชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่านักเรียนที่มารดาไม่มีการศึกษาต่ำกว่า การที่พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดา
ไม่มีการศึกษาแตกต่างกันมีความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะมารดาไม่มีการ
ศึกษาสูงมักจะเป็นผู้ที่มีการตัดสินใจหรือการให้เหตุผลยึดถือแนวของตนเองเป็นสำคัญ เชื่อว่า
สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากตัวเองมากกว่า ซึ่งเป็นตัวแบบให้ลูกของตนได้ปฏิบัติตาม เหตุผล
ก็คล้ายกับข้อ 5.2 ส่วนเด็กวัยรุ่นที่มารดาไม่มีการศึกษาสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่
แตกต่างจากมารดาที่ไม่มีการศึกษาปานกลาง อาจเป็นเพราะข้อมูลต่าง ๆ ที่เด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้
ได้รับจากมารดาและสิ่งแวดล้อมไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจน

5.4 เด็กวัยรุ่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่า
เด็กวัยรุ่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการ
วิจัยของ สุนทร โคมนัน (สุนทร โคมนัน 2522) ที่พบว่าผู้ที่มีอาชีพชาวไร่ชาวนามีความเชื่อ
อำนาจภายในตนมากกว่าผู้ที่มีอาชีพอื่น ๆ และผลการวิจัยของ กรุณา กิจยพันธ์ (กรุณา กิจยพันธ์
2517) พบว่าเด็กที่มาจากครอบครัวค้าขายและข้าราชการ มีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่า
อาชีพเกษตรกรและรับจ้าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีความเชื่อ
อำนาจภายในตนมากกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 11, 12

การที่พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีบิดามารดาที่มีอาชีพระดับสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีบิดามารดาที่มีอาชีพระดับต่ำ อาจเป็นเพราะบิดามารดาที่มีอาชีพระดับสูงจะมีการศึกษาระดับสูงด้วย จึงทำให้บิดามารดาเหล่านั้นมีเหตุผล คิดหรือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เชื่อว่าสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากตัวเองมากกว่าสิ่งแวดล้อมภายนอก ส่วนบิดามารดาที่มีอาชีพระดับต่ำ การศึกษาคงต่ำด้วย ดังนั้นในการกระทำสิ่งต่าง ๆ มักจะไม่ค่อยได้ไตร่ตรอง ส่วนมากจะใช้แค่กำลังแรงงานเข้าแลกหรือทำตามคำสั่งของคนที่มีอำนาจเหนือกว่า ดังนั้นผู้ซึ่งอยู่ในความดูแลของพ่อแม่ก็จะปฏิบัติตาม หรือบิดามารดาก็คาดหวังให้ลูกเป็นเช่นเดียวกับบิดามารดา

5.5 เด็กวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวเดียวมีความเชื่ออำนาจภายในตนไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มาจากรอบครัวขยาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 13 ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องมาจากครอบครัวเกี่ยวกับครอบครัวขยายมีสมาชิกในครอบครัวมากพอๆ กัน ทั้งเช่น การศึกษาของ วาสนา ศรีมณี และคนอื่น ๆ (วาสนา ศรีมณี และคนอื่น ๆ 2517) พบว่าในค่านิยมของครอบครัวนั้น ถ้าเป็นครอบครัวใหญ่ (มีบุตร 5 - 9 คน) และอยู่กันหนาแน่น หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าครอบครัวเดียวที่มีบุตรมากกว่า 4 คนขึ้นไป การดูแลเอาใจใส่จะลดน้อยลง อาจจะทำให้เป็นคนที่ไม่เก็บตัวหรือออกนอกบ้านไปคบเพื่อนไม่ที่จะพากันไปในทางที่ผิด เกิดปัญหาสังคมขึ้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็สามารถทำลายความเชื่ออำนาจภายในตนได้

6. เพศกับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

จากการวิจัยพบว่าเด็กวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 14 และผลการวิจัยของ อุบลรัตน์ โพธิ์โกสุม (อุบลรัตน์ โพธิ์โกสุม 2523 : 51) พบว่าเพศชายและเพศหญิงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแตกต่างกัน นอกจากนั้นพบว่าเพศหญิงไม่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย แต่ส่วนใหญ่เพศหญิงจะได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลมากกว่าเพศชาย ส่วน สมาน กำนัน (สมาน กำนัน 2520) พบว่าการยอมรับเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลจะมีในเพศหญิงมากกว่าเพศชาย การที่พบว่าเด็กวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าในกลุ่มของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำนั้นส่วนใหญ่ มีความสามารถยอมรับเสียงดูถูกแบบไม่ค่อยมีเหตุผล ไม่ว่าจะเป็นถูกชายหรือถูกสาว ส่วนในกลุ่มของเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงนั้นส่วนใหญ่มีความสามารถจะยอมรับเสียงดูแบบให้เหตุผลกับถูกไม่ว่าจะเป็นถูกชายหรือถูกสาว ด้วยเหตุนี้จึงอาจเป็นไปได้โดยส่วนรวมแล้วเด็กวัยรุ่นเพศชายและเพศหญิงได้รับการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างกัน

7. ปริมาณการคิดแบบเอกนิยมกับปริมาณการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผล

จากการวิจัยพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนิยมสูงได้รับการยอมรับเสียงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการคิดแบบเอกนิยมต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเห็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 15 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เฌิมพล กันสฤต (เฌิมพล กันสฤต 2521) ที่พบว่าเด็กก่อนวัยเรียนที่ได้รับการยอมรับเสียงดูแตกต่างกันจะมีสติปัญญาและความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าแตกต่างกันอย่างเด่นชัด คือเด็กที่มีสติปัญญาสูงเท่าใดก็มีความสามารถในการแก้ปัญหามากขึ้นเท่านั้น สำหรับเด็กชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก็พบว่า การยอมรับเสียงดูมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา คือเด็กที่ได้รับการยอมรับเสียงดูแบบประชาธิปไตยมากเท่าใดก็จะมีระดับสติปัญญาสูงเท่านั้น ส่วน จาดอง วีระชาติ (จาดอง วีระชาติ 2522) ได้ทำการศึกษาเด็กชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าการยอมรับเสียงดูมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา คือเด็กที่ได้รับการยอมรับเสียงดูแบบประชาธิปไตยมากเท่าใดก็จะมีระดับสติปัญญาสูงเท่านั้น และผลงานวิจัยของ มณฑาทิพย์ พัวพากิษฐ์ (มณฑาทิพย์ พัวพากิษฐ์ 2516) พบว่าการยอมรับสิ่งสอนในลักษณะของการฝึกความเป็นอิสระ จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็กทั้งชายและหญิง และถ้าฝึกความสัมฤทธิ์ผลแก่เด็กรวมกับการฝึกความเป็นอิสระแล้วจะทำให้ผลการเรียนของเด็กสูงตามไปด้วย ส่วนความเข้มงวดกวดขัน การให้รางวัลและการลงโทษเด็กในปริมาณที่มากเกินไปจะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การยอมรับเสียงดูมีความสัมพันธ์กับระดับสติปัญญา ถ้าเด็กมีระดับสติปัญญาสูงก็ว่าจะมีการคิดแบบเอกนิยมสูงด้วย เพราะการคิดแบบเอกนิยมเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสติปัญญา ดังนั้นเด็กที่มีการคิดแบบเอกนิยมจะเป็นคนฉลาด รับรู้เหตุการณ์และให้ข้อสรุปหรือหลักเกณฑ์ได้มากกว่าพวกที่มีการคิดแบบเอกนิยมต่ำ

8. ภูมิหลังของครอบครัวกับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

8.1 จากการวิจัยพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจแตกต่างกัน ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจสูงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจปานกลาง และเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจปานกลางได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 16 ที่ว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจสูงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจต่ำ แต่เด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจสูงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจปานกลาง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ผลงานวิจัยที่สนับสนุน ดวงเดือน พันธมนานัน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ (ดวงเดือน พันธมนานัน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2520 : 124) ที่พบว่าการถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแปรปรวนไปตามฐานะของครอบครัวของผู้ตอบอย่างมีนัยสำคัญได้สูง กล่าวคือ ผู้ตอบที่มาจากครอบครัวฐานะสูงรายงานว่ามีความการใช้เหตุผลกับตนเองมากที่สุด รองลงมาคือ พวกฐานะปานกลาง ส่วนกลุ่มที่รายงานว่ามีความการใช้เหตุผลกับตนเองน้อยที่สุดคือกลุ่มนักเรียนที่มาจากครอบครัวฐานะต่ำ ส่วนผลการวิจัยของ ศรีสวัสดิ์ ชลวิสุทธิ (ศรีสวัสดิ์ ชลวิสุทธิ 2520 : 179) พบว่าครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลางจะยอมรับเลี้ยงดูโดยใช้เหตุผล การลงโทษมักจะใช้ภาคโทษหรือลงโทษทางจิต จะดีกว่าเมื่อจำเป็นจริง ๆ มีการฝึกให้เด็กพึ่งตนเองแต่เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปไม่เคี่ยวเข็ญ

จากการพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจแตกต่างกันได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแตกต่างกัน และยังพบอีกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจสูงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจต่ำ อาจเป็นเพราะว่ามีความสามารถที่มีระดับเศรษฐกิจสูงจะเป็นคนมีเหตุผล คิดไตร่ตรองก่อน ไม่ใช้อารมณ์ในการ

ฝึกเปรียบเทียบกันดู ให้ความเป็นอิสระกับดูตามสมควร ซึ่งตรงกันข้ามกับบิดาที่มีระดับเศรษฐกิจต่ำมักจะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแตกต่างกัน ส่วนเด็กวัยรุ่นที่มีความสามารถมีระดับเศรษฐกิจสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากระดับปานกลางเนื่องจากอาจจะมีปัจจัยอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องที่ไม่ใช่ระดับเศรษฐกิจของบิดามารดา เช่น บิดามารดาของเด็กวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจปานกลาง อาจได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลในระดับใกล้เคียงกับบิดามารดาที่มีระดับเศรษฐกิจสูง จึงมีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลใกล้เคียงกัน

8.2 จากการวิจัยพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาแตกต่างกันได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษานานกลางและต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษานานกลาง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 17 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กวงเจ็ทอน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ (กวงเจ็ทอน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2520 : 125 - 126) ที่พบว่า การใช้เหตุผลในการอบรมเด็กขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของบิดามารดา กล่าวคือ ในกลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิงที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูงนั้น รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จากการพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาแตกต่างกันได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแตกต่างกัน และยังพบอีกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษานานกลางและต่ำ เนื่องจากผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงมักจะมีเหตุผลมากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษานานกลางและต่ำ จึงมีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมากกว่าด้วย

8.3 จากการวิจัยพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความรู้ระดับการศึกษาสูงได้รับ

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการมีระดับการศึกษาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีการมีระดับการศึกษาปานกลางและเด็กวัยรุ่นที่มีการมีระดับการศึกษาปานกลาง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มีการมีระดับการศึกษาต่ำ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 18 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ควงเคือน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ (ควงเคือน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2520 : 125 - 126) ที่พบว่าการใช้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดูขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของมารดาด้วย กล่าวคือ ในกลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิงที่มีการมีระดับการศึกษาสูงนั้น รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก จากการพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการมีระดับการศึกษาสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการมีระดับการศึกษาต่ำ อาจเป็น เพราะมารดาที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมมีเหตุผลมากกว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำ จึงมีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมากกว่าด้วย ส่วนเด็กวัยรุ่นที่มีการมีระดับการศึกษาสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากวัยรุ่นที่มีการมีระดับการศึกษาปานกลาง อาจจะเป็นเพราะมารดาที่มีระดับการศึกษาปานกลางเป็นผู้ที่ใช้เหตุผลใกล้เคียงกับมารดาที่มีระดับการศึกษาสูง ดังนั้นจึงมีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างกัน

8.4 จากการวิจัยพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีบิดามีอาชีพระดับสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีบิดามีอาชีพระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 19 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ควงเคือน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ (ควงเคือน พันธุมนาวัน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ 2520 : 124) ที่พบว่านักเรียนที่เกิดในกรุงเทพฯ และบิดามีอาชีพที่จัดว่าต่ำทางสังคม รายงานว่าตนถูกเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อยกว่ากลุ่มประเภทอื่น ๆ จากการพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีบิดามีอาชีพระดับสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าวัยรุ่นที่มีบิดามีอาชีพระดับต่ำอาจเนื่องมาจากว่าบิดามีอาชีพระดับสูง ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีการศึกษาก็จะมีการใช้เหตุผลมากกว่าบิดามีอาชีพระดับต่ำ จึงมีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมากกว่าด้วย

8.5 จากการวิจัยพบว่าเด็กวัย 6 ปีที่มีมารคามีอาชีพระดับสูง ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัย 6 ปีที่มีมารคามีอาชีพระดับต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อที่ 20 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่าอาชีพของมารดาที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในการศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตกว้างขวางมากเกินไป เช่น อาชีพค้าขาย ไม่ได้กำหนดว่ามีรายได้เท่าไร ค่าขายแบบไหน ซึ่งในการค้าขายนั้นอาจจะเป็นผู้ขายของในตลาดที่มีรายได้เพียงเล็กน้อย จนกระทั่งเป็นเจ้าของธุรกิจก็ได้ แม้แต่อาชีพรับราชการก็เช่นเดียวกันไม่ได้มีการกำหนดว่าข้าราชการนั้นมีความรับผิดชอบขนาดไหน ดังนั้น จึงมีผลทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่าเด็กที่มีมารคามีอาชีพต่างกัน จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาซึ่งมารคามีอาชีพต่างกันแต่ละระดับเศรษฐกิจหรือรายได้อาจไม่แตกต่างกัน จึงมีผลทำให้ผลการวิจัยพบว่ามีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างกัน แต่เด็กวัย 6 ปีที่มีมารคามีอาชีพระดับสูงได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าวัย 6 ปีที่มีมารคามีอาชีพระดับต่ำ อาจสรุปได้ว่าระดับอาชีพของบิดามีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีผลมากกว่าระดับอาชีพของมารดา

8.6 จากการวิจัยพบว่าเด็กวัย 6 ปีที่มีมารดาครอบครัวเดี่ยวได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัย 6 ปีที่มีมารดาครอบครัวขยายซึ่งไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 21 ทั้งนี้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจเนื่องมาจากสาเหตุย่อย ๆ ดังนี้คือ ในครอบครัวเดี่ยวบิดามารดามีความใกล้ชิดกับบุตรมากประกอบกับไม่มีญาติผู้ใหญ่คอยช่วยสั่งสอน หรือครอบครัวเดี่ยวบางครอบครัวอยู่ในครอบครัวขยาย คือบ้านอยู่ใกล้กับญาติพี่น้องก็จะมีโอกาสได้รับคำสั่งสอนจากญาติพี่น้อง ปู่ย่าตายาย หรือครอบครัวเดี่ยวที่มีพี่น้องมากกว่า 4 คนขึ้นไป ก็ทำให้บิดามารดาไม่มีเวลาเอาใจใส่เท่าที่ควร บางครั้งก็ใช้อารมณ์แทนเหตุผล ขาดความคงเส้นคงวาในการอบรมเลี้ยงดู จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กวัย 6 ปีที่มีมารดาครอบครัวเดี่ยวได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากครอบครัวขยาย

ข้อเสนอแนะ

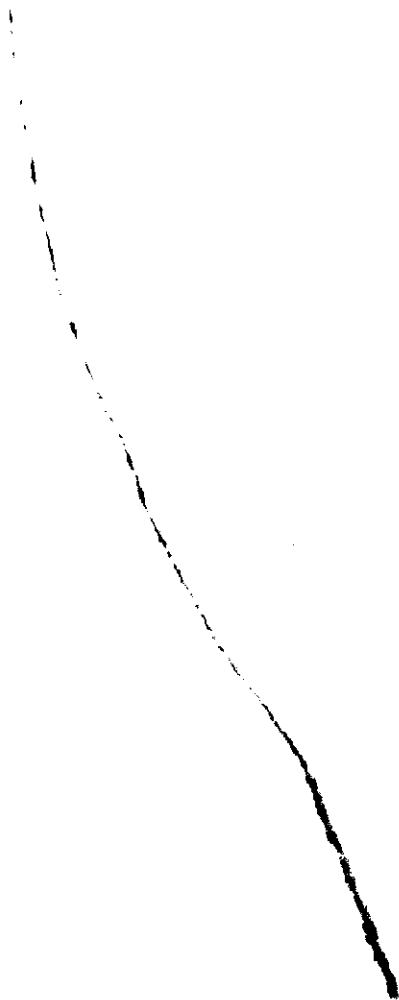
1. การวิจัย

- 1.1 ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างระดับอื่น ๆ เช่น เด็กก่อนวัยเรียน ประถมศึกษา และอุดมศึกษา
- 1.2 การศึกษาเปรียบเทียบการยอมรับเสียงดูแม่มือใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเมืองและชนบท
- 1.3 ควรจะได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับตัวแปรอื่น ๆ อีกเช่น แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ ลักษณะการมุ่งอนาคต เป็นต้น

2. คำทั่ว ๆ ไป

- 2.1 พ่อแม่ควรจะใช้เหตุผลในการยอมรับเสียงดูบุตรของตน และมีความคงเส้นคงวา มีความยุติธรรม
- 2.2 ครูก็เป็นบุคคลที่จะช่วยปลูกฝังให้เด็กมีความเชื่ออำนาจภายในตนโดยให้การสั่งสอนแบบมีเหตุผล
- 2.3 พ่อแม่ ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวเด็ก ควรจะได้เปิดโอกาสให้เด็กได้กระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อจะได้รับผลแห่งการกระทำนั้นอย่างสมเหตุสมผล เด็กก็จะเกิดความเชื่ออำนาจภายในตนเองซึ่งเป็นพฤติกรรมอันพึงปรารถนา

บรรณานุกรม



บรรณานุกรม

- กรุณา กิจชัยัน ความสัมพันธ์ระหว่าง ความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ปรินูญานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 112 หน้า อัดสำเนา
- เกรียงศักดิ์ พรราชศรี ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย การคิดแบบ เอกลักษณ์ การคิดแบบอเนกนัย และการสร้างมโนภาพ ปรินูญานินท์ กศ.ม. วิทยาลัย วิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 112 หน้า อัดสำเนา
- โกศล มีคุณ การวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และทักษะในการสวม บทบาทของเจ้านักเรียนชั้นประถมศึกษา ปรินูญานินท์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 385 หน้า อัดสำเนา
- จรรยา สุวรรณทัต ดวงเคื่อน พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจจนึก พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 1 : พื้นฐานความเข้าใจทางจิตวิทยา ไทยวัฒนาพานิช 2521, 110 หน้า
- จันทร์เพ็ญ เจริญฉัตรักษ์ ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ ความเกรงใจ และ โลกทัศน์แบบควบคุมภายใน-ภายนอก ปรินูญานินท์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 160 หน้า อัดสำเนา
- จำลอง วีระชาติ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับสติปัญญาของนักเรียน ชั้น ม.ศ.ต้น โรงเรียนรัฐบาลเขตการศึกษา 12 วิทยานินท์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ 2522, 167 หน้า อัดสำเนา
- เฉลิมพล คันสกุล พัฒนาการทางสติปัญญาและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของ เด็กก่อนวัยเรียนใน เขตการศึกษา 3 ปรินูญานินท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 112 หน้า อัดสำเนา
- ชีรวจน์ นิจนตร สภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขต กรุงเทพมหานคร ปรินูญานินท์ กศ.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 306 หน้า อัดสำเนา

ชูศรี วงศ์รัตนะ เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย ฉบับปรับปรุงใหม่ครั้งที่ 2 พิมพ์ครั้งที่ 3

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 370 หน้า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน การวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมที่ควรส่งเสริมในเยาวชนและประชาชนไทย

10(2) : 29 - 47 กันยายน 2523

_____ "จุดწყພຂອງຈິຕະວິທະຍາ ມານຸຊະວິທະຍາ ແລະ ສັງຄົມວິທະຍາທີ່ສຳເຫດຜົນຂອງການອົບຮົມ
ເລີຍຄູ່ເດັກ" วิจัย 31 ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 29 - 35

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ บุญยิ่ง เจริญยิ่ง "การวิจัยเจตคติของสตรีมีครรภ์เกี่ยวกับการ

ควบคุมการเกิดและการบริหารทารก" วารสารการวิจัยทางการศึกษา 5(1) : 1 - 18,

2518

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์จันท์ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับ

สุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น รายงานการวิจัยฉบับที่ 26

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 297 หน้า

_____ จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 27 พิมพ์ครั้งที่ 2

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 339 หน้า

บุ๋มรุ่ง บุญยงค์ การศึกษาดูการสอนแบบสืบสวน-สอบสวน (Combined Inquiry) ที่มีต่อ

ความคิดแบบสืบสวน-สอบสวน ความคิดสร้างสรรค์ และทัศนคติเกี่ยวกับการควบคุมจาก

ภายนอก-ภายใน (External - Internal Control) ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 107 หน้า อัครสำเนา

พจน์ จันทวีระกุล ความสัมพันธ์ระหว่างความอยากรู้อยากเห็น ทัศนคติแบบเชื่ออำนาจภายใน

และภายนอกตนและความสามารถในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และประถมศึกษาปีที่ 7

ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 98 หน้า อัครสำเนา

เพ็ญศรี กมลสาร การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุม

กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและการปรับตัวของนักศึกษาวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา

2524 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2524, 90 หน้า อัครสำเนา

- มณฑาทิพย์ พัวพาณิชย์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมสั่งสอนของปู่ปกครองกับ
สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของเด็ก วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2516,
 82 หน้า อักสำเนา
- มนตรี อันทรรักษ์ ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติแบบควบคุมจากภายใน-ภายนอก ทัศนคติทาง
วิทยาศาสตร์ และความเชื่อโชคลางในกลุ่มผู้มีอาชีพครู ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 96 หน้า อักสำเนา
- รัตนา ประเสริฐสม การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของนักเรียนประถม
ศึกษา ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 197 หน้า
 อักสำเนา
- ลักคาวลัย พรศรีสมุทร และ วิลาสลักษณ์ ชิววัณลี ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจ
ของไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 25 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 155 หน้า
- วาสนา ศรีมณี และคนอื่น ๆ "ข้อสังเกตด้านสังคมและจิตวิทยาเกี่ยวกับเด็กที่เป็นโรคจิตกับพ่อแม่
 ที่เป็นโรคจิต" จิตวิทยาคณิศ 5 : 9 - 19 มกราคม 2517
- ศรีสวัสดิ์ ชลวิสุทธิ การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวที่มีฐานะเศรษฐกิจสังคมระดับกลางในจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2505,
 217 หน้า พิมพ์ดีด
- สมาน กำเนิด การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็ก ปรินิพนธ์ กศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 64 หน้า อักสำเนา
- สุขสมร ประพัฒน์ทอง อิทธิพลของการใช้ทานสำหรับเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อพฤติกรรม
ใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็กไทย วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 184 หน้า
 อักสำเนา
- สุจิตรา อู่สาละ ทัศนคติของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่มีต่อการลงโทษของ
บิดามารดา วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2519, 31 หน้า อักสำเนา

- สุนทรี โคมิน และ สนิท สัมจิรการ อำนาจและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือในการสำรวจวัด สำนักวิจัย สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ 2522, 355 หน้า
- สุพจน์ จักขุทิพย์ ปัจจัยบางประการที่มีผลกระทบต่อการศึกษาที่ไม่สมควรแก่สภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 138 หน้า อักษรสำเนา
- สุภา มาลากุล ณ อยุธยา "การอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัยต่าง ๆ" สุขภาพจิตกับพัฒนาการเด็ก หน้า 27 - 38 ศูนย์สุขภาพจิต กองสุขภาพจิต กรมการแพทย์ 2523
- อรพรรณ สุธีธรรมรักษ์ อิทธิพลของสภาพการณ์และความเชื่อในเรื่องอัตถิภาวนิยมที่มีต่อพฤติกรรม การอดอาหาร วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 180 หน้า อักษรสำเนา
- อัญญรัตน์ จิรวงศ์ถนอมการ การเปรียบเทียบความเชื่อในอัตถิภาวนิยม - พฤติกรรมของนักเรียนที่มีเพศ ระดับการศึกษาของบิดามารดา และการอบรมเลี้ยงดูตามการรายงานของตนเองต่างกัน วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 151 หน้า อักษรสำเนา
- อุบลรัตน์ โพธิ์โกศล การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความเชื่อส่วนตัวของ เด็กไทย วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 67 หน้า อักษรสำเนา

Becker, W.C. Consequences of Different Kinds of Parental Discipline. in M.L. Hoffman and L.W. Hoffman (eds.) Review of Child Development Research. pp. 169 - 208 New York, Connecticut Printers, Inc., 1964.

Blass, Thomas, Ed. Personality Variables in Social Behavior. New York, John Wiley and Sons, 1977, 405 p.

Bradley, Robert Harold. "Sex, Race, Socioeconomic Status, Locus of Control and Classroom Behavior among Junior High School Students," Dissertation Abstracts International. 35(6) : 3505 - A. December 1974.

Chance, June E. "Internal Control of Reinforcements and the School Learning Process," Paper Presented at Meetings of Society for Research in Child Development Minneapolis. p. 108 - 170 March 1965.

- Chapman, James W. and Frederic J. Boersma, "Learning Disability, Locus of Control and Mother Attitudes," Journal of Educational Psychology. 71(2) : 250 - 258 April 1979.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological testing. 3rd.ed., New York, Harper and Row, 1970. 572 p.
- Debolt, J.W., A.E. Liska and W. Love. "Status - Role Consequences of Internal - External Control of Reinforcement," Psychological Reports. 32 : 307 - 311, 1973.
- de Charm, R. "Personal Causation Training in the Schools," Journal of Applied Social Psychology. 2 : 95 - 113, 1972.
- Dick, Walter and Nancy Hagerty. Topics in Measurement Reliability and Validity. New York, McGraw - Hill Book Company, 1971. 190 p.
- Edwards, Allen L. Techniques of Attitude Scale Construction. New York, Appleton - Century - Crofts, Inc. 1957. 256 p.
- Ferguson, George A. Statistic Analysis. London, McGraw - Hill Kogakusha, Ltd. 1971. 492 p.
- _____. Statistical Analysis in Psychology and Education. 4th.ed., Tokyo, McGraw - Hill Kogakusha, Ltd., 1976. 527 p.
- Franklin, "Social Class Differences in Internal - External Control," Psychological Monographs : General and Applied. 80(1) : 18 (Whole no. 609), 1966.
- Garrett, H.E. Statistics in Psychology and Education. New York, David McKay Company, Inc., 1969. 491 p.
- Glass, Gene V. and Julian C. Stanley. Statistical Methods in Education and Psychology. Englewood Cliffs, N.J., Prentice - Hall, Inc., 1970. 596 p.
- Goodstadt, B.E. and L.A. Hjelle. "Power to the Powerless : Locus of Control and the Use of Power," Journal of Personality and Social Psychology. 27(2) : 190 - 196. August 1973.
- Gozale, Harriet T., et al. "Relationship between the Internal - External Control Construct and Achievement," Journal of Educational Psychology. 64(1) : 9 - 14. February 1973.
- Guilford, J.P. Fundamental Statistics in Psychology and Education. 4th.ed. New York, McGraw - Hill Book Company, 1965. 605 p.

- Katkovsky, W., V.C. Crandall and S. Good. "Parental Antecedents of Children's Beliefs in Internal - External Control of Reinforcements in Intellectual Achievement Situations," Child Development, 38(3) : 765 - 776. September 1967.
- Kirk, Roger E. Experimental Design : Procedures for the Behavioral Sciences. Belmont, California, Brooks/Cole Publishing Company, 1968. 577 p.
- Lefcourt, Herbert M. "Internal Versus External Control of Reinforcement : A Review," Psychological Bulletin. 65(4) : 206 - 220. April 1966.
- Locus of Control : Current Trends in Theory and Research. Hillsdale, N.J., Lawrence Erlbaum Associates Publishers, 1976. 211 p.
- Levenson, H. "Perceived Parental Antecedents of Internal, Powerful Others, and Chance Locus of Control Orientations," in Thomas Blass (ed.). Personality Variables in Social Behavior. P.257, 272. New York, John Wiley and Sons, 1977.
- Loeb, Roger Content. "Concomitants of Boy's Locus of Control Examined in Parent - Child Interactions," Developmental Psychology. 1(3) : 353 - 358 May 1975.
- MacDonald, A. P. "Internal - External Locus of Control : Parental Antecedents," Journal of Consulting and Clinical Psychology. 37(1) : 141 - 147 August 1971 quoted in Psychological Abstracts. Vol. 47(1) : 99 January 1972.
- May, John Carol. The Relationship between Locus of Control, Achievement, and Demographic Variables among Blacks in a Personalized Instructional Program," Dissertation Abstracts International. 39(3) : 1398 - 1399 - A. September 1978.
- McGhee, Paul E. and Virginia C. Crandall. "Beliefs in Internal - External Control of Reinforcements and Academic Performance," Child Development. 39(1) : 91 - 102 March 1968.
- Messer, Stanley B. "The Relation of Internal - External Control to Academic Performance," Child Development. 43(4) : 1456 - 1456 - 1462 December 1972.
- Moursond, Janet P. Learning and the Learner. Monterey, California : Brooks/Cole Publishing Company, 1976.

- Nowicki, Stephen Jr. and Wendy Sogal. "Perceived Parental Characteristics, Locus of Control Orientation, and Behavioral Correlates of Locus of Control," Development Psychology. 70(1) : 33 - 37 May 1975.
- Phares, E.J., E.E. Ritchie and W.L. Davis. "Internal External Control and Reaction to Threat," Journal of Personality and Social Psychology. 10 : 402 - 405 October 1968.
- Ritchie, E. and E.J. Phares. "Attitude Change as a Function of Internal - External Control and Communicator Status," Journal of Personality. 37 : 429 - 443 September 1969.
- Rogers, Dorothy. Issues in Adolescent Psychology. New York, Meredith Corporation, 1972. 557 p.
- Rotter, Julian B. "Generalized Expectancies for Internal Versus External Control of Reinforcement," Psychological Monographs : General and Applied. 80(1) : Whole no. 609. 1966.
- _____. "Who Ruled You, External Vs. Internal Control," Psychology Today. 4(1) : 58 - 86 June 1971.
- Saltaformaggio, Linda Jean. "The Influence of Sex and Sex Role Orientation on Body Image Barrier and Locus of Control Scores," Dissertation Abstracts International. 40(9) : 4903 - A March 1980.
- Solomon, D. and M.I. Oberlander. "Locus of Control in the Classroom," in Richard H. Coop and Kinnard White. (eds) Psychological Concepts in the Classroom. p. 119 - 150. New York, Harper and Row Publishers, 1974.
- Span, M.G. Jr. "Locus of Control as a Predictor of Academic Achievement among Traditional College," Dissertation Abstracts International. 32(12) : 7464 - A June 1977.
- Stephens, Mark W. and F.A. Deleys. "External Control Expectancies among Disadvantaged Children at Preschool Age," Child Development. 44(3) : 670 - 674 September 1973.
- _____. "A Locus of Control Measure for Preschool Children," in Thomas Blass (ed.). Personality Variables in Social Behavior. p.255 - 256, 277. New York, John Wiley and Sons, 1977.
- Stratoudakis, James Peter. "Relationship of Health Locus of Control and Internal - External Locus of Control with Utilization of a Student Health Service," Dissertation Abstracts International. 37(9) : 5715 - 5716 - A. March 1977.

- Strickland, Bonnie R. "Internal - External Control of Reinforcement," in Thomas Blass (ed.). Personality Variables in Social Behavior. p. 219 - 280. New York, John Wiley and Sons, 1977.
- Stroman, Suzanne Higgs. "Locus of Control Development : Critical Antecedents for the Young Child," Dissertation Abstracts International. 37(10) : 6354 - A. April 1976.
- Tabatabai, Hossein Aloi. "A Comparative Study of Job Satisfaction and Internal - External Locus of Control in Private and Public Organization," Dissertation Abstracts International. 42(2) 780 - A. August 1981.
- Thurston, H.W. The Education of Youth as Citizens : Progressive Changes in Our Aims and Method. New York, R.R. Smith, 1946. 255 p.
- Winer, B. J. Statistical Principles in Experimental Design. Tokyo McGraw-Hill Kangakusha, Ltd. 1971. 907 p.

הכנת

สวัสดีนักเรียน

เนื่องจากนักเรียนเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จะตอบคำถามพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการยอมรับเสียงดูของพ่อแม่ต่อนักเรียนและเกี่ยวกับความเชื่ออ่านาภายในตนของนักเรียนเอง

นักเรียนอาจตอบคำถามแตกต่างกันไป แล้วแต่ความคิดเห็นและประสบการณ์ของแต่ละคน จึงขอให้นักเรียนตอบตรงกับความเป็จริงที่สุด เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้นี้ไปใช้เป็นประโยชน์ทางวิชาการเพื่อพัฒนาสังคมต่อไป

ขอความกรุณาตอบให้ครบถ้วนด้วย มิฉะนั้นข้อมูลของนักเรียนจะใช้ไม่ได้เพราะไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยหวังในความร่วมมือจากนักเรียน และขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ทัศนาศ ทองภักดี

แบบสอบถาม

คำแนะนำในการตอบ

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อที่จะสำรวจการตัดสินใจของเยาวชน ซึ่งข้อคำถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน สำหรับตอนที่ 1, 2, 4 ให้นักเรียนตอบในแบบสอบถาม ส่วนตอนที่ 3 ให้นักเรียนตอบในกระดาษคำตอบ โปรดตอบให้ครบทุกตอน ถ้าสงสัยหรือไม่เข้าใจส่วนไหนโปรดยกมือถามได้

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบและครอบครัว โปรดเติมค่าหรือขีดถูก (✓) ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

ข้าพเจ้าชื่อ..... นามสกุล.....

โรงเรียน..... ชั้น.....

เพศ.....ชาย.....หญิง

คะแนนเฉลี่ยสะสมจนถึงปัจจุบัน.....

อาชีพบิดา..... อาชีพมารดา.....

ทำงานหน้าที่..... ทำงานหน้าที่.....

สถานที่ทำงาน..... สถานที่ทำงาน.....

ระดับการศึกษาบิดา..... ระดับการศึกษามารดา.....

ในครอบครัวของข้าพเจ้ามีรายได้จากต่าง ๆ รวมทั้งสิ้นประมาณกี่บาท

..... น้อยกว่า 3,000 บาท

..... ระหว่าง 3,001 บาทถึง 8,000 บาท

..... 8,001 บาทขึ้นไป

รายได้จำนวนนี้ใช้เลี้ยงคนในครอบครัวทั้งหมด.....คน

บุคคลในครอบครัวของข้าพเจ้ามี.....

.....

(โปรดระบุทั้งหมด เช่น พ่อแม่ พี่ น้อง ปู่ ย่า ตา ยาย คนใช้ ฯลฯ ญาติพี่น้องที่อยู่ในละแวก

หรือบริเวณเดียวกัน)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติของบิคารมารดาหรือผู้ปกครองต่อนักเรียนเอง ให้นักเรียน
ตอบโดยนึกถึงผู้เลี้ยงใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด (จำนวน 10 ข้อ) และใส่เครื่องหมาย ✓
ลงบนช่องที่ต้องการเพียงข้อเดียว กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1. บิคารมารดาของข้าพเจ้าจะอธิบายถึงเหตุผลในการลงโทษข้าพเจ้าทุกครั้ง						
2. บิคารมารดาจะลงโทษข้าพเจ้ารุนแรงแค่ไหนขึ้นอยู่กับอารมณ์ของท่าน						
3. บิคารมารดาจะสนับสนุนข้าพเจ้าให้กระทำการต่าง ๆ โดยไม่อธิบายเหตุผล						
4. เมื่อบิคารมารดาของข้าพเจ้าอารมณ์เสีย ท่านมักจะพาลดูข้าพเจ้าหรือลงโทษข้าพเจ้า						
5. บิคารมารดาของข้าพเจ้าเปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าได้อธิบายเหตุผลก่อนที่จะดูหรือลงโทษเสมอ						
6. บิคารมารดาของข้าพเจ้าจะลงโทษข้าพเจ้ามากหรือน้อยตามปริมาณความผิดเสมอ						
7. บิคารมารดาของข้าพเจ้ามักจะเพิกเฉยไม่ชมเชยข้าพเจ้า เมื่อทำความดี						
8. บิคารมารดาของข้าพเจ้าไม่เคยกล่าวขอโทษเมื่อดูข้าพเจ้าโดยเข้าใจผิด						

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
9. เมื่อปีความารการของข้าพเจ้าอารมณ์เสีย ข้าพเจ้าไม่กล้าเข้าไปหา						
10. ก่อนที่ปีความารการของข้าพเจ้าจะให้สิ่งของ ต่าง ๆ ท่านมักจะบอกข้าพเจ้าว่าให้ เพราะข้าพเจ้าได้ทำความดีอะไรไว้						

แบบทดสอบวัดการศึกษานิเทศ

คำชี้แจงในการทำแบบทดสอบ

๑. แบบทดสอบฉบับนี้ถามเกี่ยวกับความรู้ทั่ว ๆ ไป มีคำถามทั้งหมด ๕๐ ข้อ ให้เวลาทำ ๔๕ นาที
๒. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบทดสอบประเภทเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อ ทั้งนี้ในการตอบ
นักเรียนจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเสียก่อนจึงจะเลือกข้อที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด อย่าเสียเวลาทำข้อที่ยาวนาน ๆ
เพราะจะทำให้ทำไม่ทัน เมื่อมีเวลาเหลือก็อย่ารีบร้อนรีบมาทำใหม่
๓. ห้ามขีดเขียนข้อความใด ๆ ลงในกระดาษคำตอบเป็นอันขาด
๔. ลักษณะของข้อสอบแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๑) ข้อใดที่ไม่เข้าพวก

ก.  ข.  ค.  ง. 

(๒) จากจำนวนเลขที่ให้ไว้ตามลำดับ ตัวที่เว้นไว้ควรจะเป็นเท่าไร

๑๕ ๒๐ ๒๕ ๓๐ ๑

ก. ๑๐ ข. ๓๕ ค. ๔๐ ง. ๔๕

(๓) ถ้า นักกีฬา = การแข่งขัน แล้ว นักเรียน = ๑

ก. การเรียน ข. ความขยัน ค. การเล่น ง. การสอน

(๔)





ก. 

ข. 





ค. 

ง. 



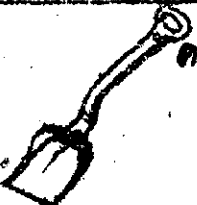
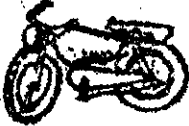
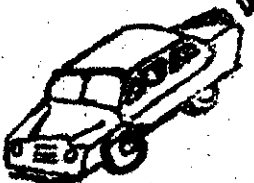


การคาดคะเน

๑. ก	ข	ค	ง
๒. ก	ข	ค	ง
๓. ก	ข	ค	ง
๔. ก	ข	ค	ง

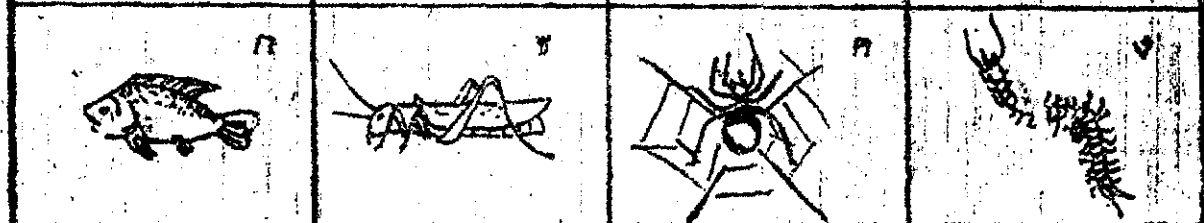
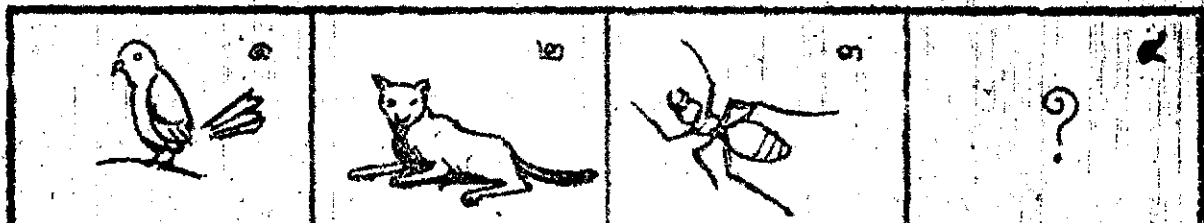
๕. ถ้าต้องการเปลี่ยนค่าคอม ให้เรียนนางคอมลอมรธมนค่าคอมที่เก่าไว้ แล้วเปลี่ยนไปหาคนที่ตัวอักษรใหม่ที่ต้องการ เช่น ถ้าต้องการจะเปลี่ยนค่าคอมจากชื่อ ข เป็นชื่อ ก ให้ปฏิบัติดังนี้ ✕ ~~ข~~ ก ง
๖. เราจะเริ่มลงมือทำการสอนแล้ว ให้นักเรียนเขียนชื่อ นามสกุล, เพศ, ชั้น ลงในกระดาษค่าคอมให้ซีกเขา
ขอให้นักเรียนทุกคนตั้งใจอย่างเต็มความสามารถและขอให้โชคดี.

ก. ข้อใดไม่เข้าพวก (๑-๖)

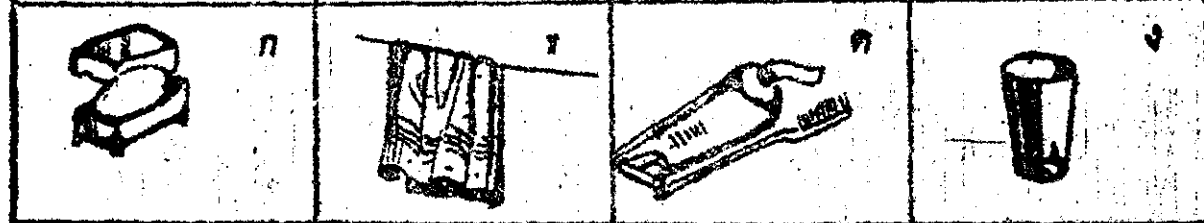
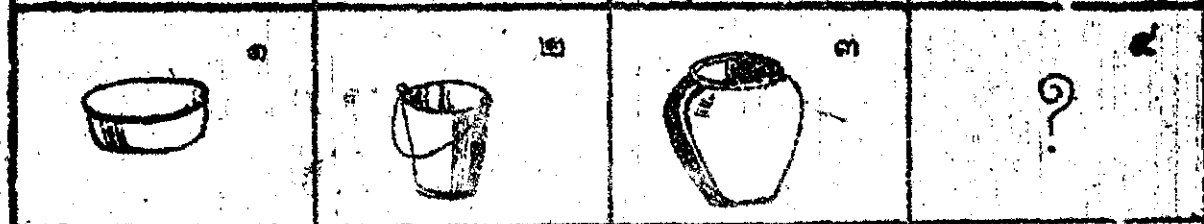
 ก	 ข	 ค	 ง
 ก	 ข	 ค	 ง
 ก	 ข	 ค	 ง
 ก	 ข	 ค	 ง
 ก	 ข	 ค	 ง
 ก	 ข	 ค	 ง

๗. เมื่อพิจารณาสิ่งที่ปรากฏให้จากรูปที่ ๑, ๒, ๓ แล้ว รูปที่ ๔ ควรเป็นอะไร (๗-๑๑)

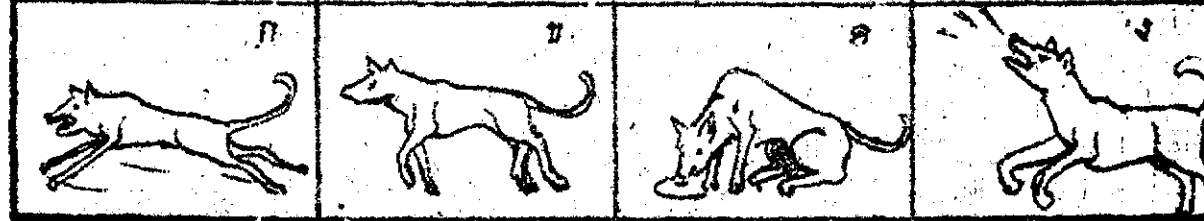
๗.



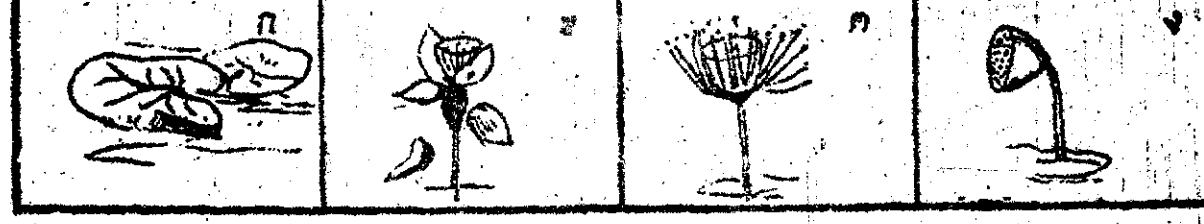
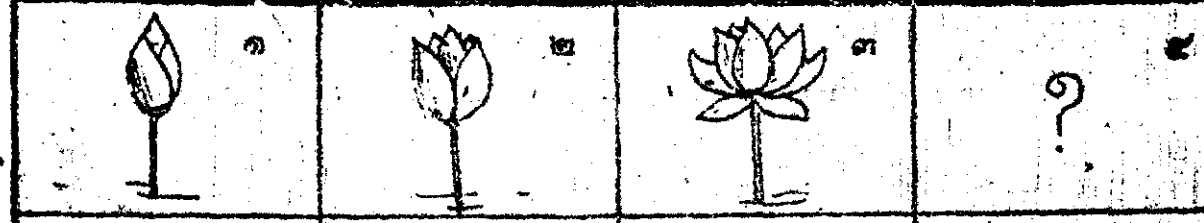
๘.

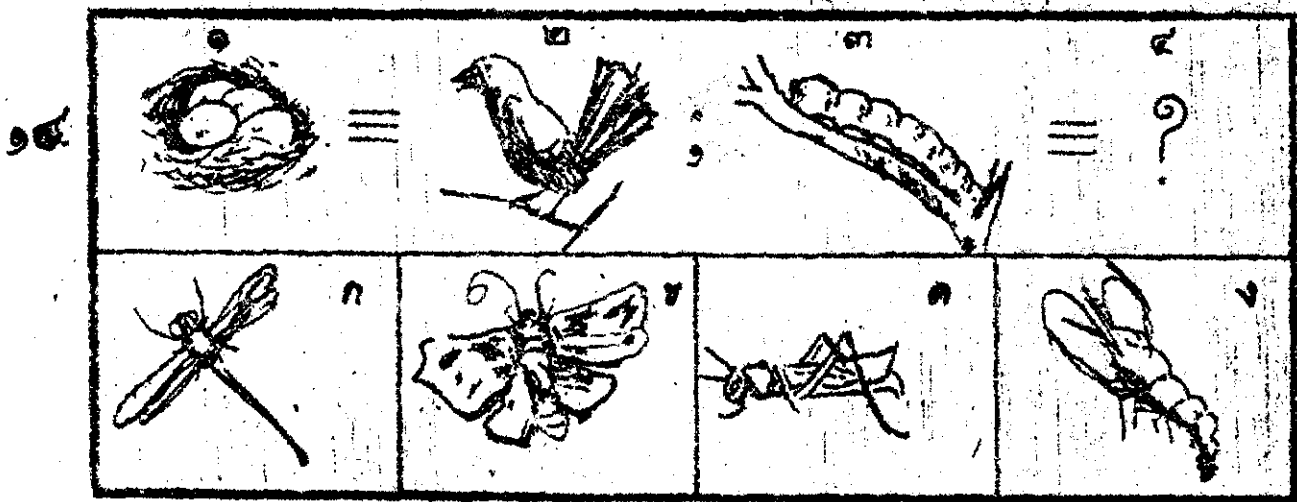


๙.

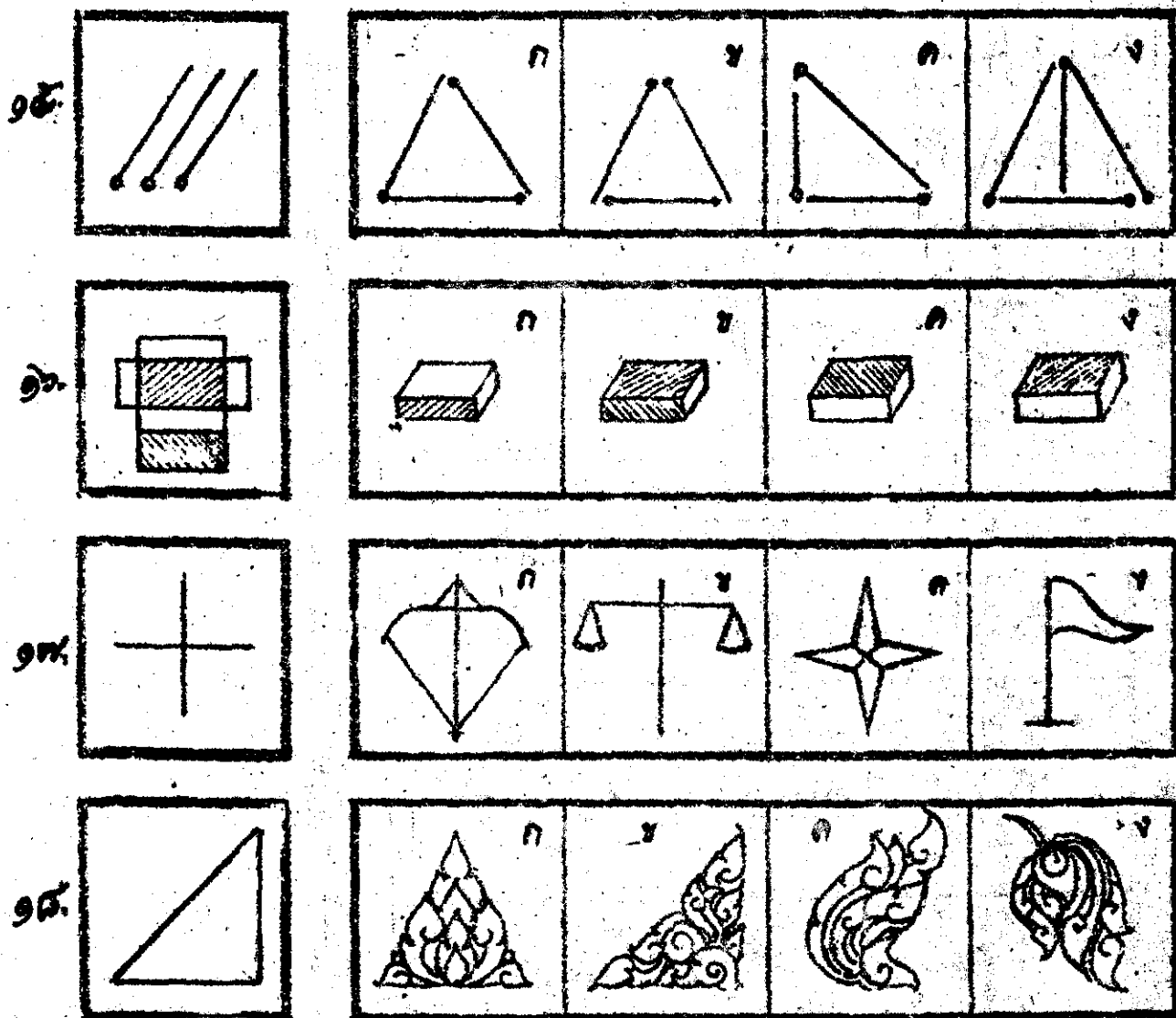


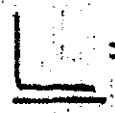
๑๐.





๖. จานภาพในกรอบภาพซ้ายมือ จะแปลงเป็นภาพใดตามขวามือได้ (๑๕-๑๘)



1.  =  ;  = ?

1.  2. 
 3.  4. 

2.  =  ;  = ?

1.  2. 
 3.  4. 

3.  →  ;  → ?

1.  2. 
 3.  4. 

4.  →  ;  → ?

1.  2. 
 3.  4. 

5.   

1.   
 2.   ?

1.  2. 
 3.  4. 

6.   

1.   
 2.   ?

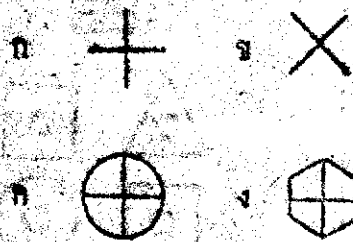
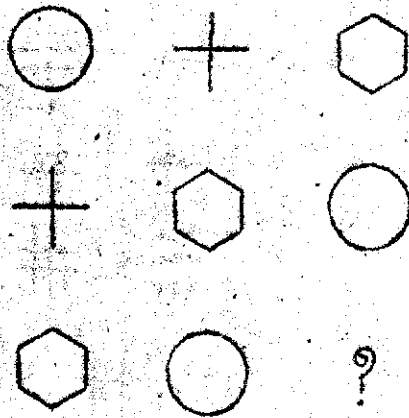
1.  2. 
 3.  4. 

7.   

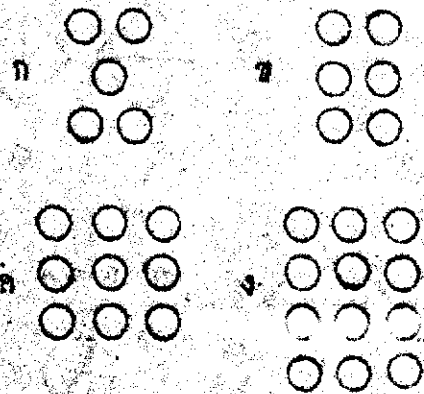
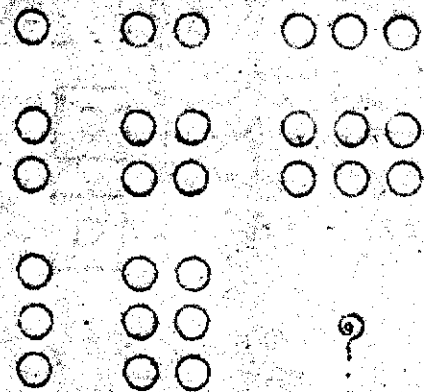
1.   

1.  ? 
 2.  3. 
 4.  5. 

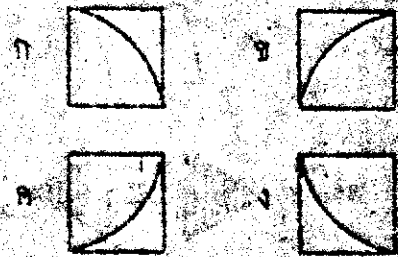
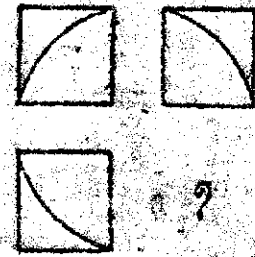
bb.



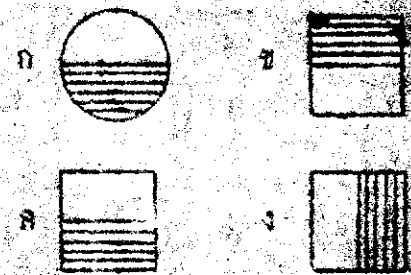
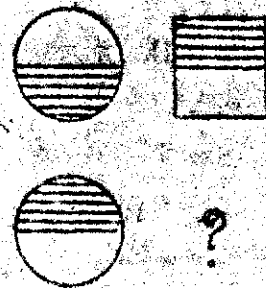
bb.



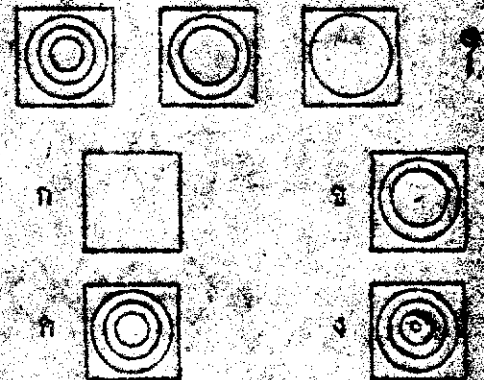
bc.



bc.



bc.



จากร้านขายผลไม้ในตะกร้าที่กำหนดให้ จำนวนที่
เว้นไว้ ๑ คือเท่าไร (๓๑-๓๘)

๓๑. ๑ ๓ ๕ ๗ ๙ ๑

ก. ๑๐ ข. ๑๑

ค. ๑๒ ง. ๑๓

๓๒. ๔ ๑๐ ๑๒, ๕ ๗ ๘, ๒ ๔ ๑

ก. ๕ ข. ๖

ค. ๗ ง. ๑๐

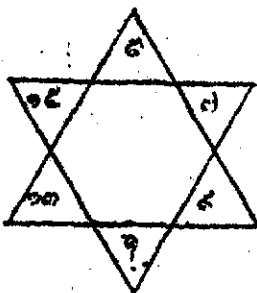
๓๓.

๑	๓	๖
๒	๕	๔
๘	๑	๕

ก. ๓ ข. ๖

ค. ๗ ง. ๑๐

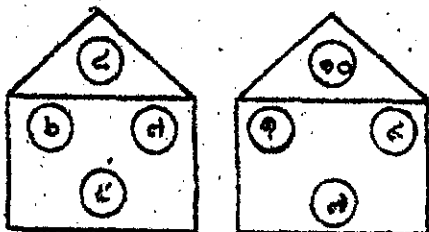
๓๔.



ก. ๔ ข. ๑๑

ค. ๑๒ ง. ๑๗

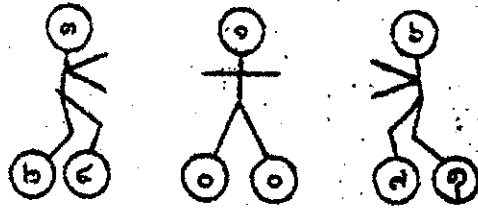
๓๕.



ก. ๕ ข. ๖

ค. ๘ ง. ๑๐

๓๖.



ก. ๔ ข. ๕

ค. ๗ ง. ๘

๓๗. ถ้า กขค = ๑๒๓ แล้ว ขคก = ๑

ก. ๓๒๑ ข. ๑๓๒

ค. ๒๑๓ ง. ๒๓๑

๓๘. ถ้า ปน = ๑, ฟา = ๒, ร้อง = ๓ และ
คก = ๔ แล้ว "ปูนตกฟาร้อง" คืออะไร

ก. ๑๒๓๔ ข. ๑๓๒๔

ค. ๑๔๒๓ ง. ๑๔๓๒

๓๙.

๔๒ → ๒๔

๓๕๗ → ๗๕๓

๒๔๑๒ → ๑

ก. ๒๑๒๔ ข. ๒๑๔๒

ค. ๒๔๑๒ ง. ๒๔๒๑

๔๐.

☐ = ให้เลี้ยวซ้าย

⊘ = ห้ามเข้า

⊘ = ?

ก. ให้เลี้ยวซ้าย ข. ห้ามเลี้ยวซ้าย

ค. ให้เลี้ยวขวา ง. ห้ามเลี้ยวขวา

ข้อใดไม่เข้าพวก (๔๐ - ๔๓)

๔๐. ก. จุก
ข. จอย
ค. จิว
ง. จุม
๔๑. ก. กริม
ข. หาง
ค. ปอก
ง. เหยือก
๔๒. ก. ทอก
ข. คิน
ค. หิน
ง. โอง

๔๔. คำใดที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า แข็ง

- ก. อ่อน
ข. นิ่ม
ค. เหลว
ง. เตะ

๔๕. คำใดที่มีความหมายแทนคำว่า "แทบ บึงจริง"

- ก. เหนื่อย
ข. อ้าปากใจ
ค. ว่างๆ
ง. เกียจคร้าน

๔๖. ข้อใดเกิดขึ้นแรกสุด

- ก. ฟ้ามแลบ
ข. ฟ้ามอง
ค. ฟ้าม่า
ง. เมฆ

๔๗. ข้อใดเกิดขึ้นหลังสุด

- ก. เกี้ยว
ข. กุ๊กกิม
ค. ขอย
ง. กลืน

๔๘. ลูกออก → กบ ; ปลา → ?

- ก. บุง
ข. แมลงเม่า
ค. แมลงปอ
ง. แมลงหวี่

๔๙. ถ้า คน — เหา ; ไก่ — ?

- ก. วัณ
ข. ไร
ค. เห็บ
ง. เหยียบ

๕๐. ข้อความต่อไปนี้เกิดขึ้นเมื่อใด

" สัตว์สี่เท้าหวังว่าเราคงไล่พวกมันอีก "

- ก. เมื่อเริ่มการสนทนา
ข. กำลังคุยกัน
ค. เมื่อพวกมันอีกครึ่งหนึ่ง
ง. ก่อนจากกัน

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดโดยทั่วไป รวมทั้งด้านการเรียน การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ขอให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วพิจารณาว่าข้อความ ดังกล่าวตรงกับลักษณะนิสัยและการกระทำของนักเรียนมากน้อยเพียงใด แล้วขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ระบุว่า "จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย" เพียงแห่งเดียวในแต่ละข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ (ทั้งหมด 42 ข้อ)

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
1. ข้าพเจ้าสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เพราะความพยายามของข้าพเจ้า						
2. ถ้าข้าพเจ้าทำผิดข้าพเจ้าสามารถที่จะแก้ไขให้ถูกต้องด้วยตนเอง						
3. ข้าพเจ้ามีความตื่นตัวอย่างมากในการที่จะกระทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ท้าทายความสามารถ						
4. ข้าพเจ้ารู้ว่าใคร ๆ ก็อยากเป็นเพื่อนกับข้าพเจ้า						
5. ข้าพเจ้าสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง						
6. ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้เมื่อพบปัญหายากใจ						
7. ข้าพเจ้าชอบลอกการบ้านจากเพื่อนมากกว่าทำด้วยตนเอง						

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
8. ข้าพเจ้ารู้สึกว่สิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตส่วนใหญ่จะถูกกำหนดโดยบุคคลผู้มีอำนาจ						
9. แม้ว่าข้าพเจ้าจะมีความสามารถสูง ข้าพเจ้าก็ไม่ได้เป็นผู้นำ ถ้าไม่ได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่นที่มีอำนาจ						
10. ชีวิตของข้าพเจ้าส่วนใหญ่ถูกควบคุมโดยผู้อื่นที่มีอำนาจ						
11. ถ้าข้าพเจ้าทำสิ่งใดผิดพลาดไป ข้าพเจ้าพร้อมที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่จะเกิดขึ้น						
12. ข้าพเจ้าชอบทำงานต่าง ๆ ด้วยตนเอง มากกว่าที่จะให้ผู้อื่นทำให้						
13. เมื่อข้าพเจ้าตัดสินใจทำอะไรแล้ว ข้าพเจ้ามักจะทำได้สำเร็จเสมอ						
14. รางวัลที่ข้าพเจ้าได้รับในแต่ละครั้งนั้น เป็นผลมาจากการกระทำของข้าพเจ้าเอง						
15. ข้าพเจ้าเรียนอะไรได้อย่างรวดเร็ว เพราะความตั้งใจเรียนอย่างจริงจัง						
16. ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีโอกาสที่จะปกป้องผลประโยชน์ของตนเมื่อมีเรื่องขัดแย้งกับผู้อื่นที่มีพลังอำนาจมากกว่า						

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
17. การที่ข้าพเจ้าจะไต่สั้งที่ต้องการนั้น ต้องอาศัยความพอใจของคนที่อยู่เหนือ กว่าข้าพเจ้า						
18. เมื่อคนที่มีสำคัญไม่ชอบข้าพเจ้า จะทำให้ข้าพเจ้าไม่มีเพื่อน						
19. การที่ข้าพเจ้าจะประสบอุบัติเหตุหรือ ไม่เพียงใด ส่วนใหญ่เกิดจากการ กระทำของผู้อื่น						
20. ถ้าข้าพเจ้ามีแผนงานที่จะทำงานอะไร ก็ตาม ข้าพเจ้าจะต้องแน่ใจว่าแผนงาน นั้นเป็นไปตามความประสงค์ของคนที่มี อำนาจเหนือกว่า						
21. ข้าพเจ้าเชื่อว่าระดับคะแนนที่ได้รับขึ้น อยู่กับงานที่ข้าพเจ้าทำส่งนั้น ตรง ความประสงค์ของอาจารย์ผู้สอนหรือไม่						
22. เพราะความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ข้าพเจ้าจึงสอบได้คะแนนมาก ๆ						
23. ข้าพเจ้าชอบคนหาความรู้เพิ่มเติม ด้วยตนเองอยู่เสมอ						
24. ข้าพเจ้าจะเรียนสำเร็จหรือไปขึ้นอยู่กับ ตัวข้าพเจ้าเอง						

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย
25. ข้าพเจ้าจะได้รับคัดเลือกให้เป็นหัวหน้า นั้นก็เพราะ เพื่อนเขาเห็นความ สามารถของข้าพเจ้า						
26. ชีวิตของข้าพเจ้าส่วนใหญ่มักถูกควบคุม โดยเหตุการณ์ไม่คาดฝัน						
27. บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าไม่สามารถปกป้อง ผลประโยชน์ของตนเองจากเหตุร้าย ที่เกิดขึ้น						
28. ข้าพเจ้าจะประสบอุบัติเหตุหรือไม่ มักเนื่องมาจากเคราะห์กรรม						
29. ไม่มีความฉลาดเลยที่จะคิดวางแผน ไว้วงหน้านาน ๆ เพราะหลายอย่าง ที่เปลี่ยนแปลงไปตามโชคชะตา						
30. ข้าพเจ้าจะได้เป็นผู้นำหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่า ข้าพเจ้ามีวาสนาพอหรือไม่						
31. การที่ข้าพเจ้าจะได้เป็นผู้นำหรือไม่ ส่วนใหญ่มาจากความสามารถของ ข้าพเจ้าเอง						
32. การที่ข้าพเจ้าจะประสบอุบัติเหตุทาง รถยนต์หรือไม่ขึ้นอยู่กับความระมัด ระวังของข้าพเจ้าเอง						

ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง
33. ถ้าข้าพเจ้าได้วางแผนการเอาไว้ ส่วนใหญ่ข้าพเจ้ามักจะทำตามแผน ได้ทุกครั้ง	*					
34. ข้าพเจ้าเป็นผู้กำหนดสิ่งที่จะเกิดขึ้น ในชีวิตของข้าพเจ้าเองได้	*					
35. ข้าพเจ้าสามารถที่จะปกป้อง ผลประโยชน์ของตนเองได้						
36. ข้าพเจ้าจะมีเพื่อนมากน้อยเพียงใด ส่วนใหญ่เป็นเพราะพรหมลิขิต						
37. ข้าพเจ้าเป็นคนที่ไม่มีความมั่นใจ ในตนเองเลย						
38. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณเองถูกชักจูงได้ โดยง่าย						
39. ข้าพเจ้าคิดว่าไม่มีความจำเป็นที่ จะต้องวางแผนไว้ล่วงหน้านาน ๆ เพราะอาจมีการเปลี่ยนแปลงไป ตามโชคชะตา						
40. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณเองมักจะคล้อย ตามผู้อื่นได้โดยง่าย						
41. การที่ข้าพเจ้าจะได้ในสิ่งที่ต้องการ มักจะเนื่องมาจากข้าพเจ้าใช้ความ พยายามอย่างมากเพื่อสิ่งนั้น						
42. ชีวิตของข้าพเจ้าถูกกำหนดด้วยการ กระทำของข้าพเจ้าเอง						

ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบไร้เหตุผลกับความเชื่อ
อำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทย

บทคัดย่อ

ของ

ทัศนีย์ ทองภักดี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน 2528

150.5

ก. 218-๑

๘.3

3106 กค/ก

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาแบบเอกชน เพศ และภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน และเปรียบเทียบการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจภายในตนของเด็กวัยรุ่นไทยในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษาแบบเอกชน เพศ และภูมิหลังทางครอบครัวต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกรมสามัญศึกษา ประเภทสหศึกษาในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2527 จำนวน 740 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม 4 ฉบับคือ แบบสอบถามการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของตนเองและของครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน และแบบสอบถามการศึกษาระดับเอกชน

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เด็กวัยรุ่นที่มีการศึกษาแบบเอกชนสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนและได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการศึกษาแบบเอกชนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. เด็กวัยรุ่นเพศหญิงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าเพศชาย แต่เด็กวัยรุ่นเพศหญิงได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นเพศชาย
4. เด็กวัยรุ่นที่มีฐานะการค้ำมีระดับเศรษฐิกิสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนและได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีฐานะการค้ำมีระดับเศรษฐิกิต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. เด็กวัยรุ่นที่มีฐานะการค้ำมีระดับสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนและได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าวัยรุ่นที่มีฐานะการค้ำมีระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. เด็กวัยรุ่นที่มีฐานะการค้ำมีระดับสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนมากกว่าวัยรุ่นที่มีฐานะการค้ำมีระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ได้รับการยอมรับเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างกัน

7. เด็กวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาสูง มีความเชื่ออำนาจภายในตนและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษานานกลางและทำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. เด็กวัยรุ่นที่มารดาที่มีระดับการศึกษาสูงมีความเชื่ออำนาจภายในตนและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่มารดาที่มีระดับการศึกษาต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. เด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวเดี่ยวมีความเชื่ออำนาจภายในตนและได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวขยาย

THE RELATIONSHIPS BETWEEN REASONING - ORIENTED CHILD REARING
PRACTICES AND THE BELIEF IN INTERNAL LOCUS OF CONTROL
OF REINFORCEMENT IN THAI ADOLESCENTS

ABSTRACT

BY

TASSANA TONGPUGDEE

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree
Srinakarinwirot University
April 1985

The purposes of this research were to compare and to relationships between rearing - oriented child-rearing practices and the belief in internal locus of control in Thai adolescents with different levels of convergent thinking, sex, and family backgrounds.

The sample consisted of 740 Matayomsuksa 2 students during the academic year 1983. The data were collected through four sets of questionnaires : reasoning-oriented child rearing practices, their family background, belief in internal locus of control, and convergent thinking.

It was found that :

1. The adolescents from higher reasoning-oriented rearing practices families significantly believed more in internal locus of control than those from lower reasoning-oriented rearing practices families.

2. High convergent thinking adolescents significantly believed more in internal locus of control and had significantly higher reasoning-oriented rearing practices than low convergent thinking ones.

3. The female sample believed more in internal locus of control than the male sample . But there was no difference in reasoning-oriented rearing practice between the two groups.

4. The adolescents with high economic status parents significantly believed more in internal locus of control and had significantly higher reasoning-oriented rearing practice than those whose parents' economic status were low.

5. The students with high occupation level fathers significantly believed more in internal locus of control and had significantly higher reasoning-oriented rearing practice than those with low occupation level fathers.

6. The adolescents whose mothers' occupation level was high significantly believed more in internal locus of control than those with low occupation level mothers. However, there was no difference in reasoning-oriented rearing practice.

7. The adolescents with high education level fathers significantly believed more in internal locus of control and had significantly higher reasoning-oriented rearing practice than those whose fathers' education levels were average and low.

8. The adolescents with high education level mothers significantly believed more in internal locus of control and had significantly higher reasoning-oriented rearing practice than those with low education level mothers.

9. There were no differences in both internal locus of control beliefs and reasoning-oriented rearing practices between the adolescents from nuclear and extended families.